

gazeta
uniwersytecka UŚ

ISSN 1505-6317 | wydanie specjalne 2013/2014

OFERTA DLA PARTNERÓW GOSPODARCZYCH

- **kompleksowy transfer przedmiotów własności intelektualnej** – najczęściej w formie sprzedaży, udzielenia licencji lub w ramach spółki *spin off/out*
- **realizacja wspólnych projektów** edukacyjnych, badawczo-wdrożeniowych o zasięgu regionalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym
- **organizacja praktyk i staży** dla studentów Uczelni
- **uczestnictwo partnera w fundowaniu stypendiów** dla studentów i doktorantów Uniwersytetu
- **udział partnera w konsultowaniu programów kształcenia** oraz tematyki prac dyplomowych
- **realizacja prac badawczych na zlecenie** podmiotów zewnętrznych
- **sporządzanie opinii o innowacyjności**
- **udostępnianie infrastruktury** laboratoryjno-aparaturowej oraz lokalowej
- **angażowanie wykwalifikowanej kadry partnera** w prowadzenie otwartych wykładów dla studentów

KONTAKT

Biuro Współpracy z Gospodarką UŚ

(32) 359 22 71, (32) 359 20 81

transfer@us.edu.pl

www.transfer.us.edu.pl

Szanowni Państwo!

Uniwersytet Śląski w Katowicach to największa w Regionie uczelnia publiczna. Tworzy ją 12 wydziałów oraz ogólnouczelniane jednostki zlokalizowane w Katowicach, Sosnowcu, Chorzowie i Cieszynie. Kształci prawie 40 tys. studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, a także słuchaczy Uniwersytetu Śląskiego Dzieci, Młodzieży, Maturzystów i Trzeciego Wieku.

Uczelnia nieustannie uatrakcyjnia swoją ofertę edukacyjną, uruchamiając co roku nowe kierunki i specjalności, odpowiadające na potrzeby rynku pracy i oczekiwania pracodawców. W roku akademickim 2013/2014 uruchomiliśmy pięć nowych kierunków: międzynarodowe studia polskie, kultury mediów, przedsiębiorczość, turystykę historyczną i pedagogikę specjalną. Wśród nowych specjalności pojawiły się: specjalność tłumaczeniowa z językami Indii na kierunku filologia angielska, socjologia organizacji i zarządzania na kierunku socjologia, współczesne stosunki międzynarodowe na kierunku politologia oraz trzy specjalności na kierunku pedagogika, prowadzonym na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji: doradztwo zawodowe i edukacyjne z socjoterapią, pedagogika społeczna z geragogiką i pedagogika społeczna z socjoterapią. W roku akademickim 2013/2014 Uniwersytet Śląski oferuje studia na blisko 250 programach kształcenia, w tym 6 w języku angielskim.

Naszym celem jest jeszcze większe otwarcie się na rozwiązywanie problemów, a nie tylko uczenie tego, co już jest. Zachęcamy uczniów i studentów do kreatywnej działalności, żeby współpracowali ze sobą, tworzyli wspólne projekty i myśleli nieschematycznie, byli *outside the box* – jak głosi jedno z haseł promocyjnych Uniwersytetu Śląskiego – lub żeby, przywołując hasło firmy Apple, myśleli inaczej (*think different*). Chcemy rozwijać Uniwersytet Śląski jako uczelnię przygotowaną do innowacyjnego i ustawicznego kształcenia, interdyscyplinarnego, zindywidualizowanego oraz ukierunkowanego na potrzeby studentów, wykorzystującego najnowsze technologie i sposoby kształcenia, takie jak *Massive Open Online Courses*.

Dążymy również do zwiększenia liczby sieci trwałych relacji ze światem gospodarki, a dzięki temu do pełnego wykorzystania potencjału Uczelni oraz tworzenia globalnej marki UŚ. Już dziś możemy powiedzieć, że Uniwersytet łączy znakomite relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym, które świadczą o jego otwartości oraz innowacyjności. Zmierzamy w stronę Uczelni Trzeciej Generacji, budując relacje pomiędzy nauką

Foto: Agnieszka Szymala

a gospodarką, kulturą i oświatą, stając się tym samym kluczowym elementem w Trójce Innowacji.

Dla efektywniejszego wykorzystania możliwości rynkowych Uczelni w 2011 roku zostało powołane do życia Biuro Współpracy z Gospodarką, którego zadaniem jest umożliwienie i usprawnienie współpracy pracowników naukowo-dydaktycznych oraz jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Śląskiego z wszelkiego rodzaju podmiotami gospodarczymi i jednostkami samorządu terytorialnego. Jego celem są między innymi diagnoza potencjału naukowo-badawczego i zasobów infrastrukturalnych Uczelni, rozwój systemu komercjalizacji wiedzy i systemu promocji przedsiębiorczości akademickiej, kooperacja z podmiotami zewnętrznymi w ramach sieci współpracy ośrodków innowacji.

Działania prowadzone we współpracy z gospodarką doprowadziły w minionym roku akademickim do wielu sukcesów. W kwietniu Uniwersytet Śląski został wyróżniony tytułem Superlidera Innowacji 2013. Naszą Uczelnię doceniono za całokształt działalności w zakresie pogłębiania relacji nauki z przemysłem. Ponadto przy Uniwersytecie Śląskim uruchomiono dwie spółki odpryskowe *spin out*: „n-lab Marcin Binkowski” oraz ABTOW Biotechnology sp. z o.o. Zorganizowano ponad 65 staży pracowników naukowych w przedsiębiorstwach, konsultacje brokerskie, nawiązano współpracę z wieloma firmami. Warto podkreślić, że w laboratoriach naszej uczelni prowadzone są prace badawcze w priorytetowo traktowanych obszarach technologicznych, m.in. energetyce, ochronie środowiska, biotechnologii, informatyce, nanotechnologii i nanomateriałach. Naukowcy mają do dyspozycji systematycznie modernizowane zaplecze laboratoryjne (137 pracowni) oraz światło-

wej klasy aparaturę badawczą. Uniwersytet zgłosił do ochrony w Urzędzie Patentowym RP prawie 300 przedmiotów własności przemysłowej – zdecydowana większość uzyskała ochronę, kilkadziesiąt czeka jeszcze na decyzję Urzędu. Wśród krajowych uniwersytetów znajdujemy się pod tym względem w ścisłej czołówce.

Uniwersytet Śląski otwiera się na otoczenie społeczne – nie tylko mieszkańców Katowic, ale całego Regionu oraz uczestniczy w akcjach charytatywnych. To uczelnia realizująca nową służebność społeczną, dążąca – już na etapie edukacji szkolnej – do wyławiania talentów, dawania szansy jak najpełniejszego rozwoju, pogłębiania pasji oraz rozbudzania ciekawości i poznawania świata. Stąd idea Uniwersytetu Śląskiego Dzieci, a także realizacja innych projektów edukacyjnych: współprowadzenie dwóch liceów – III LO im. A. Mickiewicza i IV LO gen. S. Maczka oraz klas uniwersyteckich, a także Uniwersytetu Śląskiego Młodzieży oraz Maturzystów. Uczelnia dba nie tylko o ludzi młodych, ale również o seniorów. Od 30 lat działa w naszych murach Uniwersytet Trzeciego Wieku, oferując swoim słuchaczom ciekawe wykłady z wielu dziedzin: historii, psychologii, sztuki, zajęcia dotyczące ziołolecznictwa i zdrowej żywności, a także lektoraty i ćwiczenia ruchowe.

Uniwersytet Śląski wychodzi poza swoje mury: patronuje różnorodnym projektom kulturalnym, inicjuje istotne debaty i angażuje się w nie. Takie działania służą nie tylko promocji poszczególnych miast i Regionu, ale przede wszystkim aktywizują mieszkańców, wzbogacają ofertę twórczego spędzania czasu w przestrzeni akademickiej, tworzą także *UniverCity*. ■

Prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś
Rektor Uniwersytetu Śląskiego

Uniwersytet w liczbach

45 lat

8 czerwca 1968 roku rozporządzeniem Rady Ministrów został utworzony Uniwersytet Śląski w Katowicach (dziewiąta tego typu uczelnia w Polsce). 1 października odbyła się uroczysta inauguracja pierwszego roku akademickiego na Uniwersytecie Śląskim. Warto jednak przypomnieć, że pierwsza myśl o zasadności utworzenia uniwersytetu na Górnym Śląsku pojawiła się już w 1921 roku. Była to inicjatywa ks. Stanisława Adamskiego oraz Wojciecha Sosińskiego, posłów na Sejm Ustawodawczy. Kolejne rozmowy na ten temat toczono pod koniec lat 20. XX wieku.

Potrzeba stworzenia w Katowicach instytucji, która między innymi podnosiłaby kwalifikacje nauczycieli szkół powszechnych i średnich, zaowocowała powołaniem w 1928 roku Instytutu Pedagogicznego. Wybuch II wojny światowej przerwał rozwój katowickiego ośrodka dydaktycznego, jednak już w marcu 1945 roku podjęto działania zmierzające do jego reaktywacji. Wtedy to powstał Obywatelski Komitet Przygotowawczy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Efektem jego prac był *Memoriał w sprawie założenia Uniwersytetu w województwie śląsko-dąbrowskim*, szeroko uzasadniający postulat utworzenia Uniwersytetu Śląskiego.

W 1950 roku powołano do życia Państwową Wyższą Szkołę Pedagogiczną, która zajęła miejsce likwidowanego Instytutu Pedagogicznego. W czerwcu 1962 roku podjęto próby powołania do życia Filii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Katowicach. Było to przełomowe wydarzenie dla śląskiej inicjatywy. Początkowe plany uruchomienia w Katowicach zamiejscowych studiów humanistycznych uległy znacznej modyfikacji, ostatecznie otworzono kierunki matematyczne, fizyczne oraz studia prawnicze. Stanowisko prorektora ds. Filii UJ objął prof. Kazimierz Popiołek. Ciągłe żywa potrzeba utworzenia samodzielnego ośrodka uniwersyteckiego w miarę upływu czasu nabierała bardziej realnych kształtów, m.in. dzięki koncepcji połączenia dwóch uczelni: Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Filii Uni-

wersytetu Jagiellońskiego. Ostatecznie decyzja w sprawie powołania uniwersytetu zapadła w 1968 roku, a na stanowisko rektora nowej placówki powołany został prof. Kazimierz Popiołek.

12 wydziałów

Uniwersytet Śląski tworzy 12 Wydziałów: Artystyczny; Biologii i Ochrony Środowiska; Etnologii i Nauk o Edukacji;

Filologiczny; Informatyki i Nauki o Materiałach; Matematyki, Fizyki i Chemii; Nauk o Ziemi; Nauk Społecznych; Pedagogiki i Psychologii; Prawa i Administracji; Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego; Teologiczny, oraz jednostki międzywydziałowe i ogólnouczelniane, rozlokowane w czterech miastach regionu: Katowicach, Sosnowcu, Chorzowie i Cieszynie.

30 tysięcy studentów

Uczelnia rozpoczęła działalność, licząc ponad 5,7 tys. studentów, kształcących się na czterech wydziałach. Dziś w murach Uniwersytetu Śląskiego uczy się w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym prawie 30 tys. studentów, słuchaczy studiów podyplomowych i doktorantów. Uczelnia oferuje 58 kierunków studiów i 184 specjalności (w tym 6 w języku angielskim). Wszystkie kierunki objęte są Europejskim Systemem Transferu Punktów (ECTS). Umożliwia to swobodną wymianę międzynarodową studentów, m.in. w ramach programów Lifelong Learning Programme/Erasmus.

Szeroka oferta kształcenia na Uniwersytecie Śląskim jest dodatkowo wzbogacona o możliwość rozwijania indywidualnych umiejętności i pasji. Na każdym wydziale działają liczne koła naukowe oraz artystyczne. Na całym Uniwersytecie jest ich ponad 200. Życie studenckie pozwalają urozmaicić m.in. Akademicki Związek Sportowy, Europejskie Stowarzyszenie Młodzieży Akademickiej (AEGEE), Studencki Zespół Pieśni i Tańca „Katowice” czy Akademicki Chór „Harmonia”. Ponadto aktywnie działa Uczelniana Rada Samorządu Studenckiego UŚ, która inicjuje liczne wydarzenia naukowe, kulturalne i sportowe.

47 doktorów honoris causa

Godność doktora *honoris causa* jest zaszczytnym wyróżnieniem nadawanym przez uczelnie osobom nadzwyczajnie zasłużonym dla nauki, kultury, sztuki i życia publicznego. Uniwersytet Śląski honoruje osoby, których działalność i osiągnięcia wpisują się w kanon wyznawanych przez niego wartości. W ciągu czterdziestopięcioletniej działalności uczelnia przyznała 47 doktoratów honorowych. Wśród wyróżnionych znalazły się tak znakomite osobistości – naukowcy, ludzie kultury, przedstawiciele świata polityki czy osoby zasłużone dla regionu, jak: prof. dr Christian von Bar (promocja: 12 października 2012), Wojciech Kilar (18 czerwca 2012), Sławomir Mrozek (23 marca 2012), prof. dr hab. Walery Pisarek (7 grudnia 2011), prof. zw. dr hab. Maksymilian Pazdan (18 października 2011), ks. kardynał dr Zenon Grocholewski (25 listopada 2010), prof. zw. dr hab. inż. Jerzy Buzek

Foto: Karolina Nizńska

(11 czerwca 2010), prof. zw. dr hab. Kazimierz Polański (18 grudnia 2008), prof. zw. dr hab. Irena Bajerowa (4 grudnia 2008), prof. dr hab. inż. Jan Węglarz (2 lipca 2008), prof. Jon Ove Hagen (20 maja 2008), arcybiskup metropolita katowicki dr Damian Zimoń (27 listopada 2007), prof. Jerzy Stuhr (9 listopada 2007), prof. dr J. Georg Bednorz (25 kwietnia 2007), prof. zw. dr Wincenty Okoń (5 grudnia 2006), prof. dr Peter Hänggi (9 grudnia 2005), prof. Józef Szajna (22 maja 2003), prof. dr hab. Andrzej Lasota (10 listopada 2001), prof. DDr. H. C Dr. Franz Bydliński (6 kwietnia 2000), Tadeusz Różewicz (22 stycznia 1999), prof. Jacques Derrida (11 grudnia 1997), Ryszard Kapuściński (17 października 1997), hrabia Jacques de Chalendar (10 grudnia 1996), prof. dr hab. Adam Strzałkowski (25 listopada 1996), prof. János Aczél (10 czerwca 1996), prof. Douve Wesselin Fokkema (7 grudnia 1995), prof. dr hab. Stanisław Barańczak (5 czerwca 1995), prof. Pierre Sadran (3 listopada 1994), prof. Richard Pipes (19 maja 1994), prof. dr Jean Nicod (7 lutego 1994), prof. Josif Aleksandrowicz Brodski (22 czerwca 1993), prof. dr Nullo Minissi (11 maja 1993), akademik Božidar Vidoeski (1 marca 1993), Eugène Ionesco (27 listopada 1992), Hans-Dietrich Genscher (7 października 1992), prof. dr hab. Manfred Lachs (3 października 1988), prof. dr hab. Jan Szczepański (7 października 1985), prof. dr hab. Rudolf Ranszek (8 maja 1985), prof. dr hab. Bogdan Suchodolski (9 października 1978), prof. dr hab. akademik Jurij Andriejewicz Żdanow (17 kwietnia 1978), prof. dr hab. Witold Taszycki (5 października 1977), prof. dr hab. Mieczysław Klimaszewski (5 paź-

dziernika 1977), prof. dr hab. Kazimierz Popiołek (1 października 1977), prof. dr hab. Włodzimierz Trzebiatowski (1 października 1977), generał brygady Jerzy Ziętek (1 października 1977), dr Edmund

Jan Osmańczyk (2 października 1975), prof. dr hab. Stanisław Turski (2 października 1975).

173 tysiące absolwentów

Od początku istnienia Uniwersytetu Śląskiego mury uczelni opuściło prawie 173 tysiące osób. Dzięki wszechstronnemu wykształceniu i znakomitym specjalistom wielu z nich osiągnęło w życiu zawodowym spektakularne sukcesy. Dziś pracują w mediach, instytucjach kultury, instytucjach rządowych, instytutach badawczych w Polsce i zagranicą. Wśród absolwentów Uniwersytetu Śląskiego znajdują się takie osoby, jak: Renata Przymek, Michał Ogórek, Anna Popek, Magdalena Piekorz, Andrzej Zygorowicz, Krystyna Szumilas, Irena Lipowicz, Wojciech Kuczok czy śp. Krystyna Bochenek. Uczelnia stara się utrzymywać kontakt ze swoimi absolwentami, wspierać ich rozwój oraz pomagać w podnoszeniu kwalifikacji. W tym celu powołano do życia Stowarzyszenie Absolwentów Uniwersytetu Śląskiego. ■

Opracowała Agnieszka Sikora

Foto: Agnieszka Sikora

↑ Uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego Sławomirowi Mrozkowi (23 marca 2012 roku)

gazeta
uniwersytecka UŚ

miesięcznik
Uniwersytetu
Śląskiego
w Katowicach

Pismo ukazuje się od 1992 roku za zgodą JM Rektora
ISSN 1505-6317

Projekt okładki: Iwona Cichy
Redaktor naczelna: Agnieszka Sikora
Sekretarz redakcji: Tomasz Okraska
Współpracownicy: Aleksandra Kielak, Małgorzata Kłoskiewicz, Maria Sztuka
Korekta: Danuta Krzyżyk
Projekt graficzny: Łukasz Kłis

Opracowanie wersji internetowej: Bianka Porębska

Adres redakcji:
ul. Bankowa 5, III piętro, pokój nr 6
40-007 Katowice
tel. 32 359 19 64
e-mail: gazeta@us.edu.pl
www.gu.us.edu.pl

Obsługa poligraficzna:
Drukarnia Archidiecezjalna w Katowicach
40-042 Katowice, ul. Wita Stwosza 11
e-mail: biuro@drukarch.com.pl, www.drukarch.com.pl
Nakład: 1000 egz
Redakcja zastrzega sobie prawo do skracania, adiustacji i redagowania tekstów. Redakcja nie identyfikuje się ze wszystkimi przedstawionymi poglądami autorów. Niektóre z nich traktujemy jako zaproszenie do dyskusji.

Media Uniwersytetu Śląskiego to grupa agend informujących o życiu uczelni, sprawach szkolnictwa wyższego, a także o ważnych wydarzeniach naszego regionu

Media akademickie

Do mediów uczelnianych należą: Telewizja Internetowa UŚ TV, Studenckie Studio Radiowe „Egida”, miesięcznik „Gazeta Uniwersytecka UŚ”, Magazyn Studentów UŚ „Suplement” oraz Studencki Portal Rozwoju „Więc Jestem!”. Przygotowane przez nie materiały trafiają do pracowników nauki oraz grupy prawie 30 tysięcy studentów Uniwersytetu Śląskiego, a także młodych ludzi studiujących na innych śląskich uczelniach. Dużą grupę odbiorców stanowią również osoby zainteresowane szkolnictwem wyższym oraz badaniami naukowymi. Dzięki współpracy między poszczególnymi redakcjami przekaz mediów akademickich jest spójny, trafia do większej liczby odbiorców, a podmioty zewnętrzne, które chcą nawiązać z nimi współpracę, mogą planować działania w znacznie szerszym wymiarze.

TELEWIZJA INTERNETOWA
UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

UŚ TV to nowoczesne medium akademickie, którego działania ukierunkowane są przede wszystkim na promocję nauki, informowanie o wydarzeniach związanych z uczelnią i regionem oraz dydaktykę. Zespół przygotowuje interesujące materiały informacyjne i publicystyczne, są wśród nich programy o tematyce kinowej, prezentujące ofertę kulturalną, serwis informacyjny, a także relacje z imprez akademickich. Ciekawą propozycją są transmisje *online* z wybranych wydarzeń takich, jak inauguracja roku akademickiego czy Studencki Festiwal Nauki. Telewizja wspiera także różnorodne kampanie i działania prospołeczne, w które włącza się Uniwersytet Śląski.

UŚ TV oferuje użytkownikom swojego serwisu internetowego dostęp do nagrań wykładów naukowców i dydaktyków Uniwersytetu Śląskiego. Jednocześnie na stronie: www.telewizja.us.edu.pl udostępniane są materiały prezentujące wystąpienia wykładowców spoza naszej uczelni takich, jak prof. Philip Zimbardo czy prof. Jan Miodek. Promocja nauki w ramach Telewizji Internetowej UŚ obejmuje także informowanie o najważniejszych projektach i grantach badawczych, a także o ofercie naukowo-dydaktycznej poszczególnych wydziałów uczelni. Różnorodność oferty sprawia, że UŚ TV stała się popularnym źródłem wiedzy i informacji wśród studentów. Obecnie możemy pochwalić się ponad sześćdziesięcioma tysiącami użytkowników serwisu.

Nasz telewizja współpracuje również z redakcjami telewizyjnymi w regionie. Materiały UŚ TV pojawiają się między innymi w programie Telewizji dla Ciebie, dostępnej w ramach platformy cyfrowej UPC, a także w TV Silesia.

Zapraszamy do nawiązania współpracy z Telewizją Internetową Uniwersytetu Śląskiego. Wspólnie z pozostałymi mediami akademickimi oferujemy możliwość przygotowania, a także emisji reklam, które trafiają do niezwykle atrakcyjnej grupy docelowej. Ponadto kompleksowo realizujemy materiały filmowe o charakterze promocyjnym oraz informacyjne materiały sponsorowane. Zachęcamy do kontaktu z naszą redakcją i zapoznania się z innymi możliwościami współpracy, które mogą pozwolić na dotarcie z Państwa produktami, usługami oraz marką do śląskich studentów i naukowców.

radio studenckie
egida

www.egida.us.edu.pl

„Egide” można opisać liczbami – ponad 40 lat tradycji, kilkanaście audycji autorskich i kilkadziesiąt osób pracujących w redakcji. Nasza rozgłośnia to jednak coś więcej. W ciągu ostatnich kilku lat stała się marką coraz mocniej funkcjonującą w świadomości mieszkańców regionu. Od kiedy zaczęliśmy nadawać również w internecie, powiększyliśmy nasz zasięg i grono słuchaczy. Obierają nasze audycje już nie tylko studenci mieszkający w mieście akademickim na osiedlu Ligota, gdzie „Egidy” można słuchać za pomocą systemu głośnikowego, ale także słuchacze internetowi. Wszystkim słuchaczom oferujemy dostęp do najważniejszych wiadomości akademickich oraz wyjątkową, często niespotykaną nigdzie indziej, muzykę. Przez cały tydzień regularnie nadajemy audycje pasma kulturalnego, publicystycznego oraz wiadomości. Dodatkowo, codziennie od godz. 20.00 rozpoczyna się blok audycji autorskich o bardzo szerokiej tematyce – od tych dotyczących muzyki metalowej po programy poświęcone filmowi czy literaturze. Istotna jest dla nas także regularnie aktualizowana strona internetowa oraz prężnie działający profil na Facebooku, skupiający prawie cztery tysiące fanów.

„Egide” tworzą osoby z pasją, o niecodziennych osobowościach – otwarte, kreatywne i nastawione na rozwój. Uczestniczą one w dziesiątkach imprez, nad którymi „Egida” obejmuje patronat, promuje je i relacjonuje. Radio często jest współorganizatorem wielu wydarzeń, spotkań czy festiwali na Śląsku. Instytucjom, które decydują się na współpracę z nami, oferujemy możliwość emitowania oraz przygotowywania i nagrywania spotów reklamowych. Współpraca z nami to także szansa na promowanie różnorodnych przedsięwzięć. Już dziś zapraszamy do nawiązania współpracy z naszą akademicką rozgłośnią.

WIĘC JESTEM!

STUDENCKI SERWIS ROZWOJU
www.wiecjestem.us.edu.pl

„Więc Jestem!” (www.wiecjestem.us.edu.pl) już od ponad roku wspiera studentów Uniwersytetu Śląskiego, poruszając najczęstsze problemy studenckie oraz wskazując możliwości ich rozwiązania. W tym czasie serwis odwiedziło już ponad 110 tysięcy użytkowników. Skierowany jest on głównie do młodych ludzi, a tworzony przez redakcję, w której skład wchodzi zarówno studenci, absolwenci, jak i pracownicy Uniwersytetu Śląskiego, a także partnerzy zewnętrzni. Treści przekazywane w serwisie pogrupowane są w dziewięciu głównych działach, które symbolicznie określają sfery funkcjonowania młodego człowieka, w tym jego rozwój osobisty i zawodowy, finanse oraz karierę. Ideą portalu jest podnoszenie świadomości studentów w kwestiach radzenia sobie z problemami dnia codziennego, higieny zdrowia psychicznego, funkcjonowania rynków finansowych oraz promowanie przedsiębiorczości. Serwis stara się kształtować dojrzałe postawy wobec finansów i rozwoju zawodowego. Jest także otwarty na współpracę z partnerami biznesowymi, którzy oprócz reklamy na stronie głównej gotowi są również podzielić się ze studentami swoją wiedzą ekspercką, na przykład przygotowując wartościowy merytorycznie artykuł sponsorowany, poradnik lub cykl materiałów informacyjnych.

Studencki Serwis Rozwoju „Więc Jestem!” jest również organizatorem kampanii społecznych, które realizowane są między innymi poprzez bezpośrednie spotkanie z młodymi ludźmi w formie happeningów, warsztatów, gier miejskich, pokazów filmowych oraz spotkań ze specjalistami. Jesienią 2013 roku planowane jest podjęcie kolejnej kampanii informacyjnej i profilaktycznej, poświęconej tematyce radzenia sobie ze stresem.

Serdecznie zapraszamy do wspólnego działania na rzecz naszych studentów, jesteśmy otwarci na zorganizowanie kampanii również o innym zakresie tematycznym. Współpraca z portalem to szansa na pozytywne zaprezentowanie swojej marki tysiącom studentów.

Magazyn Studentów Uniwersytetu Śląskiego „Suplement” (www.suplement.us.edu.pl) istnieje od 2003 roku. – Powstał na kartce papieru podczas ćwiczeń, chyba łaciny, na trzecim roku moich studiów historycznych – mówi Maciej Leśnik, pierwszy redaktor naczelny (2003–2005). Od początku istnienia magazyn drukuje między innymi artykuły związane z biznesem. „Suplement” to bezpłatny kwartalnik ukazujący się w roku akademickim. Jego nakład wynosi 7 tys. egzemplarzy. Kolportowany jest na wszystkich wydziałach, we wszystkich miastach akademickich Uniwersytetu Śląskiego: Katowicach, Sosnowcu, Chorzowie i Cieszynie. Ma więc szansę dotrzeć do blisko 30 tys. studentów i 2 tys. pracowników naukowych. W piśmie znajduje się między

innymi, istotny z punktu widzenia tematyki biznesowej, dział: staże/praktyki/szkolenia/warsztaty, w którym publikowane są oferty dla studentów. W magazynie drukowane są także artykuły na temat spotkań z ludźmi biznesu, projektów biznesowych, szkoleń na temat zarządzania funduszami oraz firm zakładanych przez studentów. Na współpracę z „Suplementem” zdecydowały się do tej pory takie firmy i instytucje, jak: Ernst & Young, ING Bank Śląski, Steria i Capgemini.

Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego istnieje od 21 lat. Szczycimy się tym, że przez wiele lat z naszym miesięcznikiem współpracowali tacy pisarze i dziennikarze, jak Ryszard Kapuściński czy Lucjan Wolanowski. Przez wiele lat nad wyglądem okładek „Gazety Uniwersyteckiej UŚ” pracował dr hab. Grzegorz Hańderek, obecnie prorektor Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach. W gazecie swoją dziennikarską przygodę rozpoczynali znani dziennikarze i fotograficy. Jesteśmy dumni, że to właśnie u nas stawiali pierwsze kroki.

Pismo wydawane jest w nakładzie 1000 egzemplarzy (32 strony z okładkami, pełny kolor, format A4). W roku akademickim wydajemy 10 numerów bieżących oraz 2 wydania specjalne. Wydania bieżące skierowane są do pracowników uczelni, studentów oraz absolwentów. Pismo jest dystrybuowane w środowisku naukowym, rozsyłane do najważniejszych uczelni wyższych w Polsce i zagranicą (współpracuje z wieloma ośrodkami naukowymi i uczelniami europejskimi), władz wojewódzkich i miejskich (Katowic, Sosnowca, Chorzowa i Cieszyna) oraz licznych bibliotek i instytucji kultury. Wydania specjalne skierowane są głównie do instytucji biznesowych, związanych z gospodarką, dystrybuowane podczas kongresów i konferencji gospodarczych, poruszających temat badań naukowych, transferu wiedzy do gospodarki i współpracy sektorów nauki, nowych technologii i materiałów oraz innowacji. Ponadto gazeta może pochwalić się sprawnie działającą stroną WWW (www.gu.us.edu.pl) oraz profilem na Facebooku (www.facebook.com/GazetaUniwersyteckaUS).

W ramach współpracy z gazetą oferujemy powierzchnię reklamową w numerach bieżących (w tym całe okładki), powierzchnię reklamową w wydaniach specjalnych (w tym całe okładki) oraz artykuły sponsorowane – jednorazowe lub cykliczne (numer bieżący, wydania specjalne). Dzięki współpracy z naszym piśmie partner może skutecznie budować świadomość marki wśród społeczności akademickiej nie tylko Uniwersytetu Śląskiego. Ma także możliwość zaprezentowania studentom oraz pracownikom nauki najnowszych technologii, interesujących usług i produktów, a także projektów podejmowanych w ramach szerszej współpracy z Uniwersytetem Śląskim. ■

Opracowali
 Radosław Aksamit
 Agnieszka Sikora

Nowości w ofercie edukacyjnej Uniwersytetu Śląskiego

Nowe kierunki

Międzynarodowe studia polskie

Kierunek prowadzony na Wydziale Filologicznym jako studia drugiego stopnia. Program skierowany jest do studentów zagranicznych i krajowych, którzy zainteresowani są zdobyciem wiedzy na temat miejsca Polski we współczesnym świecie, a zwłaszcza w Europie, jej statusem i działaniami w ramach Unii Europejskiej, uwarunkowaniami kulturowymi wszelkich aktywności człowieka w XXI wieku, ich wpływem i kontekstami kulturowymi na postrzeganie i kreowanie zjawisk oraz procesów współczesności, a także wyborami właściwych strategii komunikacyjnych, które prowadzą do powstawania nowych jakości w życiu jednostek i społeczeństw. Absolwent międzynarodowych studiów polskich, dzięki wiedzy i umiejętnościom nabytym w czasie studiów, staje się człowiekiem bardziej otwartym na świat, ma zarówno rozwinięte umiejętności analizy otaczającej rzeczywistości, jak również pogłębioną znajomość kultury Polski w oglądzie konfrontatywnym. Punktem odniesienia i porównań jest dla niego kultura europejska, a także kultura innych pozaeuropejskich kręgów.

Wszystkie zaplanowane specjalności (do radztwo kulturowe, publicystyka kulturowa i translatoryka) przygotowują do świadomego uczestnictwa w świecie kulturowej różnorodności, choć globalizującym się w ogólnych dziedzinach i obszarach działania. Absolwent międzynarodowych studiów polskich jest kompetentnym, profesjonalnym i wyposażonym w odpowiednią merytoryczną wiedzę kandydatem do pracy w instytucjach animacji i kreacji kulturowej. Jest świadom kulturowych różnicowań funkcjonowania różnych instytucji współczesnego świata i roli w nich człowieka jako twórcy i odbiorcy wszelkich działań. Ponadto dysponuje narzędziami do analizy innych przestrzeni kulturowych i rozumie wieloaspektowe oblicze współczesnego świata. Jest przygotowany merytorycznie do aktywności zawodowej w ramach wybranej specjalności.

Przedsiębiorczość

Kierunek o profilu prawniczo-ekonomicznym prowadzony na Wydziale Prawa i Administracji jako studia pierwszego i drugiego stopnia. Program studiów obejmuje przedmioty z zakresu: prawa, zarządzania, ekonomii, finansów, marketingu i psychologii. Jego celem jest przygotowanie absolwenta do

Foto: Agnieszka Szymala

podjęcia samodzielnej działalności gospodarczej lub do pracy w charakterze menadżera średniego szczebla zarządzania w przedsiębiorstwach, organizacjach nieochodowych, jednostkach administracji publicznej.

Studia licencjackie są nastawione na praktyczne stosowanie zdobytej wiedzy. Przedmioty ułożone są w bloki problemowe, odpowiadające etapom tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej. Po pierwszym semestrze z niezbędnymi przedmiotami ogólnymi student uczestniczy w zajęciach, na których podejmowana jest tematyka związana z: utworzeniem przedsiębiorstwa, funkcjonowaniem przedsiębiorstwa w obrocie, odpowiedzialnością przedsiębiorcy czy likwidacją przedsiębiorstwa.

Studia magisterskie mają na celu przygotowanie menadżerów, w stosunku do których wymagania są wyższe, a zatem ich wiedza musi być pogłębiona. Studenci drugiego stopnia zdobędą rozszerzoną wiedzę z zakresu zarządzania, dyscyplin komplementarnych, a także prawa. Program studiów magisterskich uwzględni następujące specjalizacje branżowe: sektor farmaceutyczny, motoryzacyjny, energetyczny, oświatowy i rozrywkowo-kulturalny.

Zgodnie z założeniem studiów, ich absolwent będzie miał nie tylko niezbędne teoretyczne przygotowanie z zakresu nauk społecznych, lecz również umiejętności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Ponadto będzie potrafił rozpoznawać, diagnozować i rozwiązywać problemy zwią-

zane z zarządzaniem zasobami ludzkimi, pozyskiwaniem i analizowaniem informacji oraz wykorzystywaniem ich dla zwiększenia efektywności swojej pracy.

Turystyka historyczna

Kierunek prowadzony na Wydziale Nauk Społecznych jako studia pierwszego stopnia. Oferta adresowana jest do osób pragnących podwyższyć swoje kwalifikacje w zakresie planowania, organizowania i realizacji wycieczek, których program będzie uwzględniał dziedzictwo historyczne i kulturowe Europy. Nowy kierunek wychodzi naprzeciw wciąż rosnącemu zapotrzebowaniu na tego rodzaju studia w społeczeństwie naszego regionu. W województwie śląskim jest to program unikatowy, który przede wszystkim poszerza i unowocześnia ofertę studiów humanistycznych na Uniwersytecie Śląskim, wypełnia też brak odpowiednio wyszkolonych specjalistów w zakresie turystyki historycznej. Student otrzymuje wiedzę merytoryczną między innymi z zakresu historii cywilizacji (od starożytności po XX wiek), dziejów podróżowania i turystyki, historii Polski, geografii turystycznej i fizycznej, nauk pomocniczych historii, etnologii, historii sztuki, socjologii, muzealnictwa, bezpieczeństwa, profilaktyki i ochrony zdrowia w turystyce, podstaw prawa z zakresu turystyki i ubezpieczeń turystycznych. Zostaje również wyposażony w niezbędne umiejętności – prowadzenia wycieczek pieszych i autokarowych, obsługi ruchu turystycznego, emisji głosu i techni-

ki prezentacji, interpretacji zabytków i dzieł sztuki oraz instrumentów prowadzenia badań naukowych w historii (w tym badań regionalnych). W zależności od dokonanego wyboru zapoznaje się także z bogatym katalogiem zagadnień z zakresu turystyki wybranego regionu.

Przed absolwentami nowego kierunku otwiera się wiele możliwości zawodowych. Już w okresie studiów daje możliwość podejmowania samodzielnych inicjatyw. Ponadto przygotowani są oni do podejmowania prac w zakresie upowszechniania historii i dorobku kulturowego kraju i Europy. Absolwent kierunku turystyka historyczna może znaleźć zatrudnienie nie tylko jako pilot czy przewodnik wycieczek, ale także jako pracownik różnego rodzaju instytucji poszukujących znawcy, który potrafi uwzględnić w swojej pracy tradycje historyczne i dorobek kulturowy (zarówno z zakresu turystyki religijnej, jak i batalistycznej oraz industrialnej) danego obszaru, który potrafi pracować w zespole oraz umie samodzielnie zdobywać wiedzę praktyczną i teoretyczną.

Pedagogika specjalna

Kierunek prowadzony na Wydziale Pedagogiki i Psychologii jako studia pierwszego stopnia. Studia pozwalają na zdobycie interdyscyplinarnej wiedzy z zakresu prawidłowości rozwoju człowieka, poznania przyczyn odchyłań organicznych, psychicznych i społecznych od normy. Pozwalają na nabycie umiejętności podejmowania adekwatnych oddziaływań edukacyjnych, rehabilitacyjnych i resocjalizacyjnych wobec osób niepełnosprawnych i niedostosowanych społecznie. Studia odbywają się w trybie stacjonarnym (dziennym) oraz niestacjonarnym (zaocznym). Kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata w zakresie wybranej specjalności. Absolwent studiów na kierunku pedagogika specjalna zrealizuje program kształcenia obejmujący zarówno treści kształcenia ogólnego (filozofia, psychologia, metodologia, socjologia, biomedyczne podstawy funkcjonowania człowieka), jak i treści kształcenia pedagogicznego (pedagogika, historia wychowania, dydaktyka, teoria wychowania) oraz treści kształcenia specjalizacyjnego i metodycznego.

W ramach nowego kierunku została również powołana do życia nowa specjalność – edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną. Jest ona adresowana do osób, które chcą zdobyć interdyscyplinarną wiedzę dotyczącą etiologii, patomechanizmów i objawów zaburzeń, które utrudniają osobie z niepełnosprawnością intelektualną funkcjonowanie w otwartej społeczności. Wiedza teoretyczna i umie-

jętności praktyczne, zdobyte podczas praktyk, dają możliwość poznania najnowszych metod wychowawczych i terapeutycznych, potrzebnych do monitorowania przebiegu procesu edukacyjno-terapeutycznego dzieci i dorosłych z różnymi niepełnosprawnościami. Studenci specjalności edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną przyswajają sobie szeroki zakres wiedzy teoretycznej oraz umiejętności praktycznych, umożliwiających im przeprowadzanie diagnozy osób z niepełnosprawnością intelektualną, ustalenie skutecznych metod i technik oddziaływania terapeutycznego na te osoby w środowisku rodzinnym, szkolnym, pozaszkolnym, podejmowanie czynności związanych z programowaniem i realizowaniem oddziaływań edukacyjnych, a także rehabilitacyjnych w placówkach integracyjnych i szkolnictwa ogólnodostępnego oraz specjalnego, w których przebywają osoby niepełnosprawne intelektualnie. Studenci poznają najnowsze tendencje w zakresie edukacji, rehabilitacji i wsparcia osób z niepełnosprawnością intelektualną. Studia na kierunku pedagogika specjalna o specjalności edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną kształtują pozytywne postawy wobec osób z niepełnosprawnością, rozwijają potrzebę budowania takich postaw w społeczeństwie.

Absolwent może podjąć pracę w: przedszkolach specjalnych, ośrodkach szkolno-wychowawczych, w szkołach podstawowych i gimnazjach specjalnych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym, może również pracować jako nauczyciel wspomagający w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych, w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, a także prowadzić warsztaty terapii zajęciowej.

Kultury mediów

To interdyscyplinarny kierunek studiów prowadzony na Wydziale Filologicznym jako studia pierwszego stopnia. Łączy elementy historii, teorii i praktykę kulturową z zakresu nowych mediów i komunikowania się za ich pośrednictwem oraz wiedzę o ścisłych związkach tej problematyki z technologią, tradycyjnymi sztukami i formami komunikowania z antropologią kultury, estetyką, sztuką słowa i widowiskami masowymi.

Na studiach I stopnia student uczestniczy w zajęciach integrujących wiedzę w następujące bloki programowe: historia (elementy historii społecznej i politycznej, historii nauk humanistycznych i historii różnych sztuk), teoria (teoria kultury, mediów i zjawisk komunikacyjnych oraz teoria różnych sztuk), multimedialność (wiedza o formach,

rodzajach i typologiach mediów elektronicznych i ich wykorzystywaniu/użytkowaniu w pracy zawodowej, twórczości artystycznej, w trakcie spędzania czasu wolnego i w życiu codziennym oraz o ich powiązaniach z innymi dziedzinami nauki, techniki, tendencjami kulturowymi i procesami pozakulturowymi), nowe kompetencje komunikacyjne (wiedza o zachowaniach użytkowników nowych mediów w różnych sytuacjach życiowych i kontekstach kulturowych oraz o praktykach z zakresu tzw. kultury uczestnictwa), transformacje technologicznej codzienności/poszerzanie paradygmatów kultury (wiedza i praktyczne umiejętności z zakresu następujących sieci powiązań zjawisk kulturowych: technologia – komunikacja – konsumpcja, cyberkultura – praktyka twórcza – życie społeczne i gra – rytualizacja – nowa językowość).

Absolwenci otrzymują rzetelne przygotowanie do pracy w instytucjach medialnych, kulturalnych i artystycznych, w przedsiębiorstwach twórczych i usługowych oraz w organizacjach pozarządowych, w tym między innymi w instytucjach i przedsiębiorstwach zajmujących się współpracą z mediami, w radiu, telewizji i portalach internetowych, w mediach społecznościowych, w agencjach kampanii społecznych, reklamy, *public relations* i marketingu, w agencjach zajmujących się organizowaniem imprez masowych, w domach kultury, w doradztwie ds. użytkowania mediów i skutecznego komunikowania. Mogą podjąć pracę wymagającą nie tylko wiedzy oraz umiejętności sprawnego i użytecznego wykorzystywania internetu i innych multimedii, ale również zdolności twórczych i prowadzenia działalności innowacyjnej. ■

Opracowała Agnieszka Sikora

Foto: Agnieszka Szymala

Nowości w ofercie edukacyjnej Uniwersytetu Śląskiego

Nowe specjalności i programy

STUDIA PIERWSZEGO STOPNIA

Specjalność tłumaczeniowa z językami Indii na kierunku filologia angielska

W ramach specjalności oprócz praktycznej nauki pierwszego języka Indii – hindi prowadzone są zajęcia z drugiego języka indyjskiego, wiedzy o językach Indii z elementami językoznawstwa ogólnego, wiedzy o kulturze i literaturze Indii. Absolwenci mają kompetencję komunikacyjną i translatorską w zakresie języka hindi. Reprezentują wysoki poziom przygotowania ogólnohumanistycznego oraz dysponują znajomością literatury, kultury i historii angielskiego i indyjskiego obszaru językowego oraz ogólnym wykształceniem językoznawczym. Mają wysokie kwalifikacje w zakresie przekładu pisemnego i ustnego oraz kompetencje filologa. Studia przygotowują do wykonywania zawodu tłumacza oraz pozwalają ubiegać się o uzyskanie uprawnień tłumacza przysięgłego. Absolwenci mogą również znaleźć zatrudnienie w zawodzie nauczyciela języka angielskiego w różnych placówkach edukacyjnych, mediach, turystyce i sektorze usług, działach współpracy z zagranicą, a także prowadzić działalność w sferze zarządzania i marketingu.

Socjologia organizacji i zarządzania na kierunku socjologia

Absolwent tej specjalności wyposażony jest w kompetencje i odpowiednie umiejętności działania, rozpoznawania i wyjaśniania zjawisk oraz praw gospodarczych, zachodzących w organizacjach oraz uwarunkowań realizacji funkcji zarządzania w organizacjach. Ma teoretyczną wiedzę opisującą relacje między społeczeństwem a gospodarką w makroskali, a także wiedzę na temat stosunków społecznych w sferze ekonomicznej, w tym również wewnątrz przedsiębiorstwa. Wyposażony jest w umiejętności wypracowywania i stosowania procedur badawczych, pozwalających na ewaluowanie i diagnozowanie potrzeb pracowników przedsiębiorstw, działających w warunkach gospodarki rynkowej. Ma wiedzę z zakresu socjologii, ekonomii, psychologii i marketingu, dającą podstawy zrozumienia procesów gospodarczych, tworzenia ścieżek rozwoju zawodowego, motywowania pracowników oraz budowania zespołu, umiejętność rozpoznawania skali i specyfiki problemów w przedsiębiorstwie oraz problemów rynku pracy, a także tworzenia strategii marketingowych.

Doradztwo zawodowe i edukacyjne z socjoterapią na kierunku pedagogika, prowadzonym na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji

Specjalność ta ma na celu wykształcenie wysoko wykwalifikowanych pedagogów, którzy będą pełnić role doradców zawodowych i edukacyjnych, a także socjoterapeutów. Absolwent jest przygotowany do aktywności w różnych obszarach działań społecznych i edukacyjnych oraz do pracy w instytucjach świadczących pomoc osobom o zróżnicowanych możliwościach i predyspozycjach rozwoju, wywodzących się zarówno ze środowisk o stabilnej kondycji rodzinnej oraz socjoekonomicznej, jak i różnym grupom osób (dzieciom, młodzieży, dorosłym) potrzebującym ukierunkowania, wsparcia i profesjonalnej pomocy w życiu codziennym i edukacji, np. osobom niedostosowanym społecznie, zagrożonym patologiami, brakiem możliwości rozwoju indywidualnego perspektyw, brakiem

pracy oraz osobom niepełnosprawnym. Może zostać zatrudniony jako pedagog szkolny w placówkach o charakterze pedagogicznym, jako doradca zawodowy i edukacyjny/szkolny w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, jako terapeuta w instytucjach pomocowych, socjoterapeutycznych, a także w urzędach pracy i innych instytucjach, które świadczą pomoc osobom w różnym wieku oraz jako opiekun w instytucjach pomocy społecznej.

STUDIA DRUGIEGO STOPNIA

Pedagogika społeczna z geragogiką na kierunku pedagogika prowadzonym na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji

Studia na tym kierunku mają na celu wykształcenie wysoko wykwalifikowanych pedagogów, animatorów, terapeutów, podejmujących zadania opiekuna środowiskowego wspomagającego osoby starsze. Absolwent jest przygotowany do aktywności w różnych obszarach działań edukacyjnych, kulturalnych i opiekuńczo-terapeutycznych, do planowania pracy jednostek i grup oraz podejmowania roli kierowniczej w placówkach świadczących usługi osobom starszym. Może podjąć pracę jako: wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych, pedagog szkolny, terapeuta, specjalista reintegracji zawodowej, opiekun kwalifikowany w domu opieki społecznej.

Pedagogika społeczna z socjoterapią na kierunku pedagogika, prowadzonym na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji

Studia przygotowują do pracy opiekuńczo-wychowawczej i terapeutycznej na wszystkich stopniach edukacji. Absolwent dysponuje rzetelnym i pogłębionym przygotowaniem teoretycznym do aktywności w różnych obszarach działań edukacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych, a szczególnie do prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych. Może zostać zatrudniony jako wychowawca lub nauczyciel w młodzieżowych ośrodkach i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, pedagog w szkołach, placówkach wychowania pozaszkolnego, placówkach zapewniających opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania przez nich nauki poza miejscem stałego zamieszkania oraz jako wychowawca w świetlicach szkolnych.

Współczesne stosunki międzynarodowe na kierunku politologia, prowadzonym w Wydziale Nauk Społecznych

Specjalność przeznaczona jest dla osób zainteresowanych problematyką relacji międzynarodowych, polityki zagranicznej państwa, bezpieczeństwa narodowego i międzynarodowego, zagrożeń dla pokoju i stabilności oraz współczesnych konfliktów zbrojnych. Student może pełniej zrozumieć uwarunkowania wpływające na współczesne stosunki międzynarodowe, w tym specyfikę systemów politycznych wybranych państw, znaczenie surowców energetycznych, współczesnych stosunków religijnych, różnic kulturowych, procesu globalizacji, mechanizmów rządzących gospodarką światową oraz norm występujących w stosunkach międzynarodowych. ■

Opracowała
Agnieszka Sikora

STUDIA STACJONARNE od 2013/2014

Nowy kierunek studiów

- Międzynarodowe studia polskie na Wydziale Filologicznym jako studia drugiego stopnia
- Przedsiębiorczość na Wydziale Prawa i Administracji jako studia pierwszego i drugiego stopnia
- Turystyka historyczna na Wydziale Nauk Społecznych jako studia pierwszego stopnia
- Pedagogika specjalna na Wydziale Pedagogiki i Psychologii jako studia pierwszego stopnia
- Kultury mediów na Wydziale Filologicznym jako studia pierwszego stopnia

Nowe specjalności/programy studiów – studia pierwszego stopnia

- Specjalność tłumaczeniowa z językami Indii na kierunku filologia, specjalność: angielska
- Socjologia organizacji i zarządzania na kierunku socjologia
- Doradztwo zawodowe i edukacyjne z socjoterapią na kierunku pedagogika, prowadzonym na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji

Nowe specjalności/programy studiów – studia drugiego stopnia

- Pedagogika społeczna z geragogiką na kierunku pedagogika, prowadzonym na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji
- Pedagogika społeczna z socjoterapią na kierunku pedagogika, prowadzonym na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji
- Współczesne stosunki międzynarodowe na kierunku politologia, prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych

Nowy poziom studiów

Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii

- II stopień studiów na kierunku biofizyka

Wydział Informatyki i Nauki o Materiałach

- II stopień studiów na kierunku informatyka (po studiach inżynierskich – od semestru letniego 2014 roku)

Wydział Filologiczny

- II stopień studiów na kierunku filologia angielska, specjalność: tłumaczeniowa z językiem chińskim
- II stopień studiów na kierunku filologia, specjalność: język włoski z programem tłumaczeniowym

Nowości edukacyjne w roku akademickim 2013/2014

STUDIA NIESTACJONARNE od 2013/2014

Nowy kierunek studiów:

- Przedsiębiorczość na Wydziale Prawa i Administracji jako studia pierwszego i drugiego stopnia
- Turystyka historyczna na Wydziale Nauk Społecznych jako studia pierwszego stopnia
- Pedagogika specjalna na Wydziale Pedagogiki i Psychologii jako studia pierwszego stopnia
- Kultury mediów na Wydziale Filologicznym jako studia pierwszego stopnia

Nowe formy studiów

Wydział Filologiczny

- Komunikacja promocyjna i kryzysowa – studia I stopnia

Nowy poziom studiów

Wydział Informatyki i Nauki o Materiałach

- II stopień studiów na kierunku informatyka (po studiach inżynierskich – od semestru letniego 2014 roku)

Wydział Filologiczny

- I stopień na kierunku filologia angielska, specjalność: tłumaczeniowa z językiem chińskim
- I stopień na kierunku filologia angielska, specjalność: tłumaczeniowa z językiem japońskim

Nowe specjalności/programy studiów – studia pierwszego stopnia

- Socjologia organizacji i zarządzania na kierunku socjologia
- Doradztwo zawodowe i edukacyjne z socjoterapią na kierunku pedagogika, prowadzonym w Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji
- Nauczycielska z logopedią na kierunku filologia polska

Nowe specjalności/programy studiów – studia drugiego stopnia

- Język angielski w przestrzeni wirtualnej na kierunku filologia angielska
- Pedagogika społeczna z geragogiką na kierunku pedagogika, prowadzonym na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji
- Pedagogika społeczna z socjoterapią na kierunku pedagogika, prowadzonym na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji
- Specjalność lingwistyczno-kulturowa z literaturą środkowoeuropejską na kierunku filologia polska
- Współczesne stosunki międzynarodowe na kierunku politologia, prowadzonym na Wydziale Nauk Społecznych

Foto: Agnieszka Szymala

Dzielimy się wiedzą

Noc Biologów

11 stycznia 2013 roku na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska odbyła się druga edycja ogólnopolskiej akcji przebiegającej pod nazwą Noc Biologów. Celem wydarzenia jest chęć przybliżenia uczniom i studentom świata mikroorganizmów, roślin i zwierząt. Tegoroczna akcja została zorganizowana pod hasłem „Życie to ruch”. W kategorii pokazów uczestnicy mogli poznać techniki Nordic Walking, dowiedzieć się o właściwościach i sposobach parzenia herbat z całego świata czy przyjrzeć się wirtualnej sali operacyjnej. Doktoranci przygotowali preparaty histologiczne, dzięki którym uczniowie mogli zobaczyć pod mikroskopem, jak wygląda nabłonek jelita, mięsień tkanki, krew człowieka czy „kolorowy” świat komórki roślinnej. W związku z tematem przewodnim nie zabrakło również praktycznych zadań, pozwalających na ocenę kondycji uczestników warsztatów, rozluźniających i rozciągających ćwiczeń, przeznaczonych szczególnie dla tych, którzy spędzają wiele godzin przy komputerze. Na koniec można było zmierzyć swoje parametry fizjologiczne. Zorganizowane zostały również liczne popularnonaukowe wykłady, laboratoria, kwizy i konkursy. Organizatorzy obliczyli, że tej wyjątkowej nocy pracownie Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska odwiedziło ponad 1000 osób.

Foto: Agnieszka Sikora

Fascynujący Świat Roślin

„Niech żyją rośliny” – pod takim hasłem zorganizowano na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska tegoroczny festiwal Fascynujący Świat Roślin. Wycieczki i gry terenowe, pokazy, wykłady, warsztaty, wystawy czy laboratoria, to tylko niektóre atrakcje przygotowane dla uczestników tej dwudniowej imprezy. Goście Wydziału mogli między innymi przysłuchiwać się pracy pszczół w prawdziwym ulu, dostarczonemu przez leśników z Lasów Państwowych, przyglądać się z bliska pułapkom i narządom chwytym mięsożernych roślin, brać udział w zakładaniu kultur *in vitro*, przygotowanych przez członków Koła Naukowego „Planeta” czy wreszcie układać bukiety w ramach warsztatów florystycznych. Dużym zainteresowaniem cieszyło się również spotkanie z najgrubszym drzewem świata – cypryśnikiem meksykańskim, rosnącym w Santa Maria del Tule w Meksyku. Na dziedzińcu przy ul. Jagiellońskiej 28 zaproszeni goście, organizatorzy, pracownicy Wydziału, studenci oraz uczniowie wspólnie utworzyli krąg odpowiadający obwodowi ogromnego drzewa (58 metrów). Nie zabrakło również

lokalnego akcentu, pokazano bowiem obwód najgrubszego drzewa w Polsce – lipy drobnolistnej z Cielętnik (powiat częstochowski). Wnętrze okręgu wypełniło 57 osób. Uczestnicy brali także udział w licznych konkursach, tematycznych kwizach oraz „przygodówce w realu” – „Quest na kucście”, zorganizowanej w Żarkach przez doktorantki Katedry Geobotaniki i Ochrony Przyrody.

Foto: Tulasz Malkowski

VII Święto Liczby Pi

14 marca to nie tylko urodziny wybitnego fizyka Alberta Einsteina (1879), ale również imieniny ludolfiny. Mało kto wie, że właśnie tą nazwą przez pewien czas określano liczbę Pi – nadano jej tak wdzięczne imię na cześć Ludolfa van Cuelena, który obliczył ją z dokładnością do 35. miejsca po przecinku. Data święta jest nieprzypadkowa. W USA zapisywana jest w postaci „3.14” – przypomina pierwsze cyfry rozszerzenia dziesiętnego liczby Pi. Od siedmiu lat Święto Liczby Pi jest obchodzone również na Uniwersytecie Śląskim. Każdego roku studenci i członkowie kół naukowych Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii prezentują swoje projekty naukowe, dzielą się wiedzą oraz zachęcają uczniów do studiowania kierunków ścisłych. „Mrozące krew w żyłach warsztaty z ciekłym azotem” to tylko jeden z przy-

kładów pomysłowości organizatorów corocznego święta tej wyjątkowej liczby. Chwytniwe tytuły wykładów, pokazów i warsztatów kusily uczniów, studentów, absolwentów i nauczycieli, którzy zdecydowali się wziąć udział w wydarzeniu. Na uczestników czekały zagadki logiczne i łamigłówki, na wydziałowych ścianach

Foto: Agnieszka Sikora

można było podziwiać figury niemożliwe, tego dnia nawet ceny podawano w przeliczniku na liczbę Pi. Wielu chciało spróbować swoich sił, grając w popularne kilkanaście lat temu gry na starych, niemalże zabytkowych już komputerach, udostępnionych przez Muzeum Informatyczne. Sporym zainteresowaniem cieszyły się również konkursy o wdzięcznych nazwach „Pilionerzy”, „Pidejową Porą” czy „Prawdziwe życie Pi”.

Osobliwości Świata Fizyki

„Osobliwości Świata Fizyki” to cykliczna impreza, odbywająca się już od 29 lat w pracowniach Instytutu Fizyki UŚ. Od 1984 roku, przez cały wrzesień, fizycy z Pracowni Dydaktyki Fizyki prowadzą wykłady i pokazy oraz przeprowadzają eksperymenty naukowe. Skierowane są one do uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, zaś ich tematyka związana jest z programem szkolnym. Każdego roku naukowcy przygotowują nowe zestawy pokazów. W zeszłym roku wykłady poświęcone były trzem zagadnieniom. Pierwszy z nich pozwolił zajrzeć w świat atomów dzięki współczesnym „szkłom powiększającym”. Uczestnicy wydarzenia mieli możliwość nie tylko „zobaczenia” atomu, lecz również zetknięcia się z zaskakującymi zasadami rządzącymi światem tych cząstek. Kolejny pokaz dotyczył zmienności i fascynujących właściwości materii. Prawa termodynamiki rządzące owymi zmianami zostały zaprezentowane dzięki prostym eksperymentom. Trzeci zaproponowany temat także związany był ze zmiennością, jednak tym razem uwaga uczniów została skierowana na ciecze i gazy. Pływanie, latanie – to właśnie tym umiejętnościom przyglądali się z naukowej perspektywy młodzi słuchacze. Pokazy cieszą się dużym zainteresowaniem młodzieży, prowadzone są niestereotypowo i z humorem. Młodzi goście Instytutu Fizyki mają okazję odkryć, że obcowanie z nauką nie musi być nudne, wręcz przeciwnie – to niezwykła przyjemność i intelektualna przygoda.

Foto: Agnieszka Szymała

z nauką nie musi być nudne, wręcz przeciwnie – to niezwykła przyjemność i intelektualna przygoda.

Konkurs Wiedzy Technicznej

Konkurs Wiedzy Technicznej to cykliczna impreza organizowana przez Zakład Dydaktyki Przedmiotów Technicznych na Wydziale Informatyki i Nauki o Materiałach UŚ. Początki Konkursu sięgają 1997 roku. Jego celem jest propagowanie wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych zagadnień związanych z nowoczesną techniką i informatyką oraz uświadomienie uczniom, szczególnie z klas maturalnych, jak duże znaczenie ma wiedza z zakresu przedmiotów ścisłych. Konkurs Wiedzy Technicznej daje również organizatorom możliwość dotarcia do dużej liczby uczniów stojących przed wyborem przyszłego kierunku studiów i zainteresowania ich kierunkami technicznymi śląskich i zagłębiowskich uczelni, w tym z bogatą ofertą edukacyjną Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach UŚ. Pomysłodawca Konkursu dr hab. prof. UŚ Jan Ilczuk wraz z gronem swoich współpracowników przygotowują co roku zadania

konkursowe w formie testów, wśród których można znaleźć pytania z zakresu matematyki, fizyki, informatyki i przedmiotów ogólnotechnicznych.

Fizyka się liczy

Ogólnopolski Konkurs Fizyczny co roku organizowany jest przez Instytut Fizyki UŚ (po raz pierwszy odbył się w 2009 roku). Nazwa Konkursu nieprzypadkowo wskazuje na ważne miejsce fizyki wśród dyscyplin naukowych. Organizatorzy uważają, że poznanie otaczającego nas świata wymaga nie tylko znajomości praw fizyki, ale także bystrej obserwacji i znajomości matematycznych metod opracowywania wyników eksperymentów. Fizyka to nauka ścisła, konkretna, wymagająca myślenia niekonwencjonalnego, odważnego, abstrakcyjnego oraz intuicji. Konkurs można potraktować jako test wiedzy na poziomie szkół ponadgimnazjalnych oraz jako przygotowanie do studiów wyższych w zakresie fizyki i nauk jej pokrewnych. Zmagania konkursowe podzielone są na dwie części. Po wysłuchaniu wykładu wprowadzającego w zagadnienia związane z zadaniem finałowym, uczniowie otrzymują problem do doświadczenia i rozwiązania. Uczestnicy chętnie walczą o zajęcie jak najlepszego miejsca, gdyż zdobywcy złotego, srebrnego i brązowego lauru oraz nauczyciel zwycięzcy współzawodnictwa wyjeżdżają w nagrodę do ośrodka naukowego CERN w Genewie. Laureaci mogą ponadto zostać przyjęci na studia w Instytucie Fizyki UŚ bez postępowania kwalifikacyjnego. ■

Foto: Agnieszka Sikora

Opracowała
Małgorzata Kłoskiewicz

Odpowiadanie na realne potrzeby rynku, a także transfer wiedzy pomiędzy sferą nauki i biznesu jest obecnie jedną z priorytetowych idei przyświecających działalności Uniwersytetu Śląskiego

Jak pozyskujemy środki na inwestycje, badania i nowoczesną dydaktykę?

W nowoczesnym społeczeństwie nacisk kładziony jest na rozwój nowych technologii oraz innowacyjnych rozwiązań – głównie w kontekście praktycznego zastosowania i ich odzwierciedlenia w rozwijającej się gospodarce. Przed Uniwersytetem Śląskim stały więc wyzwania wyznaczające nowy kierunek rozwoju uczelni, związany z komercjalizacją wiedzy, współpracą z gospodarką oraz otwarciem na potrzeby społeczeństwa i środowiska zewnętrznego. Zarówno na poziomie krajowym, jak i międzynarodowym najlepszą tego wykładnią jest działalność realizowana w ramach współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych projektów, których Uniwersytet jest inicjatorem lub partnerem.

Ukierunkowanie na region

Najbardziej widocznymi i wyróżniającymi się wśród wszystkich realizowanych na uczelni projektów są projekty inwestycyjne, mające na celu rozwój nowoczesnej uniwersyteckiej bazy edukacyjnej i badawczej. Spektakularnym projektem inwestycyjnym, współfinansowanym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, którego finalizacja miała miejsce w 2012 roku, jest Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka – jeden z najnowszych ośrodków informacji naukowej w Europie, utworzony wspólnie przez Uniwersytet Śląski i Uniwersytet Ekonomiczny w centrum rewitalizowanych Katowic.

Podobną rolę odgrywa Śląskie Międzyuczelniane Centrum Edukacji Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie, które w nowoczesnej przestrzeni łączy funkcję badawczą z dydaktyczną. Udostępniając studentom i naukowcom w jednym miejscu nowoczesne, certyfikowane laboratoria, sale ćwiczeniowe i audytoryjne, ŚMCEBI umożliwia podniesienie jakości kształcenia i wzrost liczby studentów w dziedzinach priorytetowych z punktu widzenia rozwoju gospodarki.

Wśród projektów wdrażanych na uczelni najwięcej jest projektów badawczych oraz edukacyjnych, realizowanych zarówno w sferze praktycznych nauk ścisłych, jak i w sferze nauk humanistycznych. W roku 2012 Uniwersytet Śląski realizował projekty badawcze w ramach 6. i 7. Programu Ramowego, Funduszu Badawczego Węgla i Stali, Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, Programu Industrial Relations and Social Dialogue Dyrekcji Generalnej KE ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równości Szans, Polsko-Szwajcarskiego Programu Badawczego oraz Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego.

Dobrym przykładem działań ukierunkowanych na rozwój przemysłu w regionie, w kraju oraz w Europie jest projekt „Poprawa jakości procesu karbonizacji węgla poprzez optymalizację składu paliwa stosowanego w mieszankach koksowniczych RATIO-COAL”, w ramach którego naukowcy opracowują innowacyjną formułę prognozowania jakości koksu o charakterze utylitarnym, a także testują nowe produkty węglowe, mające doprowadzić do zredukowania kosztów zużycia surowców naturalnych w przemyśle.

Dewaluacja przemysłu ciężkiego w regionie stała się przyczyną problemów społecznych, na które odpowiadają projekty „Śląskie wyzwania” (projekt, dzięki któremu będzie można ustalić model wsparcia dla wywodzących się z rodzin górniczych kobiet zagrożonych wykluczeniem społecznym) oraz „Społeczno-gospodarcze i przestrzenne kierunki zmian regionalnego oraz lokalnych rynków pracy województwa śląskiego – SGP WSL” (projekt, w ramach którego zespół badawczy pracuje nad analizą rynku pracy i wypracowaniem narzędzi, pozwalających przewidzieć zmiany oraz z wyprzedzeniem wdrażać rozwiązania zaradcze pomagające usuwać skutki wcześniejszych społecznych i gospodarczych przemian).

Zarówno gospodarka, jak i czynnik ludzki determinują charakter środowiska przyrodniczego. Uwarunkowania te uwzględnia projekt „Ogólnodostępna baza danych bio- i georóżnorodności województwa śląskiego – integralna część otwartego regionalnego systemu informacji przestrzennej BIOGEO-SILESIA ORSIP”, mający na celu stworzenie bazy danych o środowisku w zakresie przyrody żywej i nieożywionej.

Projekty innowacyjne

Projekty realizowane na Uniwersytecie Śląskim, to bardzo często projekty innowacyjne, mające zastosowanie w go-

Foto: Iwona Jelonk
↑ Petrograficzne badanie mikroskopowe węgla kamiennego

spodarce – naukowcy pracują m.in. nad uzyskaniem nowych, konkurencyjnych odmian zbóż. Projekt „Narzędzia biotechnologiczne służące do otrzymywania odmian zbóż o zwiększonej odporności na suszę POLAPGEN-BD” jest odpowiedzią na coraz większe przesuszenie środowiska przyrodniczego w Polsce i w konsekwencji coraz większe deficyty wody w glebie. Z kolei naukowcy pracujący w ramach projektu „Poszukiwanie i identyfikacja mutantów strigolaktonowych w celu uzyskania materiałów wyjściowych do hodowli jęczmienia *Hordeum vulgare* w Polsce” skupiają swe działania na wprowadzeniu do odmian jęczmienia nowych alleli pozwalających otrzymać lepsze plony bez pogorszenia jakości ziarna, co ma kluczowe znaczenie w przemyśle spożywczym, w tym browarniczym. W szerszej perspektywie badawczej realizowany jest projekt „Zwiększenie efektywności pobierania substancji odżywczych przez korzenie roślin zbożowych w warunkach stresu EURoot”, wychodzący

naprzeciw społecznemu zapotrzebowaniu na zrównoważone rolnictwo dostosowane do zmieniających się warunków klimatycznych. Celem projektu jest zwiększenie zdolności roślin zbożowych do pobierania wody i substancji odżywczych przez korzenie oraz zachowanie wzrostu i produktywności w warunkach stresowych.

Należy też zwrócić uwagę na ważne, realizowane z różnych dziedzin, działania projektowe, które mają znaczenie dla potencjalnych odbiorców reprezentujących te dziedziny. Przykładowo, w medycynie znajdują zastosowanie wyniki badań prowadzonych w ramach projektu „Produkcja stopów i wyrobów medycznych NiTi z pamięcią kształtu”. Celem projektu jest zaproponowanie konkretnych zastosowań zmieniających kształt stopów w chirurgii, wykonanie prototypów i przygotowanie produkcji na skalę przemysłową.

Z kolei projekt: „Tenancy Law and Housing Policy in Multi-level Europe TENLAW” dotyczy prawa lokatorskiego i polityki mieszkaniowej w państwach członkowskich UE, a także w wybranych państwach europejskich niebędących członkami UE (Serbia, Chorwacja, Cypr, Rumunia, Szwajcaria). Efektem projektu będzie przedstawienie w aspekcie prawopoprównawczym istniejących rozwiązań i polityk z zakresu mieszkalnictwa, ich wpływu na funkcjonowanie społeczeństw krajowych oraz międzynarodowych, wskazanie problemów, zagrożeń, wreszcie sformułowanie pożądanych kierunków działania.

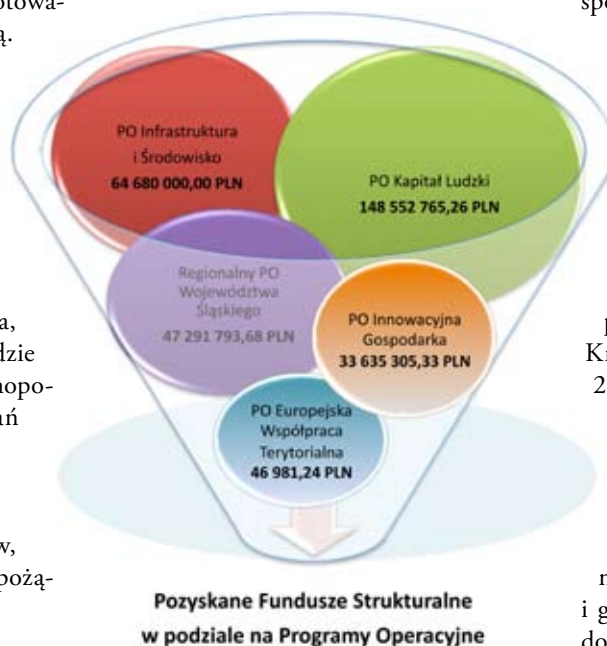
Projekty edukacyjne

Uniwersytet Śląski może pochwalić się również dynamicznym wzrostem projektów edukacyjnych, realizowanych w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, Lifelong Learning Program oraz Funduszu Wyszehradzkiego. Projekty te mają na celu podniesienie jakości kształcenia, opracowywanie i wdrażanie innowacyjnych programów nauczania, specjalności oraz kierunków studiów, w tym kierunków korespondujących z potrzebami rynku pracy, a także zwiększenie liczby absolwentów na kierunkach o kluczowym znaczeniu dla gospodarki. Uniwersytet Śląski prowadzi obecnie 8 kierunków zamawianych na wydziałach: Biologii i Ochrony Środowiska; Nauk o Ziemi; Matematyki, Fizyki i Chemii oraz Informatyki i Nauk o Materiałach.

Wśród projektów edukacyjnych warto wyróżnić innowacyjny projekt „Nowocze-

sne komputerowe metody kształcenia dla regionalnych kadr innowacyjnej gospodarki – iCSE”, umożliwiający studentom kształcenie w nowatorski sposób poprzez integrację (wizualizację, numerykę, analizę danych) z kierunkowymi przedmiotami wybranych nauk ścisłych. Projekt zakłada dążenie do systematycznej i dogłębnej komputeryzacji procesu nauczania, który będzie odpowiedzią na nowe potrzeby rynku. Celem projektu jest nauka przez badania, wprowadzanie narzędzi umożliwiających studentom rozwiązywanie zadań, które są przykładem realnych problemów, są adekwatne do potrzeb rynku, występują w rzeczywistych warunkach, a co najważniejsze – przynoszą konkretne rozwiązania.

Odpowiadanie na realne potrzeby ryn-

ku, a także transfer wiedzy pomiędzy sferą nauki i biznesu, to obecnie jedna z priorytetowych idei przyświecających działalności Uniwersytetu. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom coraz większej grupy zainteresowanych, Uniwersytet Śląski, Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach oraz NOT w Gliwicach realizują projekt „EKO-STAZ”. Jego celem jest zbudowanie platformy współpracy między środowiskami biznesu i nauki poprzez: realizację staży dla pracowników naukowych prowadzących działalność naukową w branży EKO w śląskich przedsiębiorstwach, działających w ramach technologii dla ochrony środowiska oraz technologii dla energetyki i górnictwa; organizację konferencji naukowych oraz systemu wymiany informacji. Innymi istotnymi przedsięwzięciami realizującymi ideę współpracy biznesu i nauki są projekty: „Nauka dla Gospodar-

ki – efektywne zarządzanie badaniami naukowymi i komercjalizacja wyników prac badawczych” oraz „UPGOW – Uniwersytet Partnerem Gospodarki Opartej na Wiedzy”. Realizacja pierwszego z projektów zmierza do podniesienia jakości zarządzania badaniami naukowymi oraz przepływu technologii (B+R). Drugi – obejmuje swym zasięgiem prawie wszystkie obszary funkcjonowania uczelni, a prowadzone w jego ramach działania zakładają wzrost jakości kształcenia oraz powiązanie usług edukacyjnych z potrzebami nowoczesnej gospodarki.

Ponadto realizowane są projekty wspierające młodych doktorantów i ich działalność naukową, również w powiązaniu ze sferą biznesu, jak w przypadku projektów „TWINING – Transfer Wiedzy Nauka – Gospodarka. Program stypendialny”, „Śląska współpraca: Innowacje dla Efektywnego Rozwoju – ŚWIDER” czy realizowanego w partnerstwie z samorządem województwa śląskiego (Wydział EFS Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego) systemowego projektu „DOKTORIS – Program Stypendialny na rzecz innowacyjnego Śląska”, który jest odpowiedzią na wyzwania stawiane przez Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010–2020. Założony w projekcie program stypendialny skierowany jest do doktorantów przygotowujących pracę doktorską o zakresie i tematyce zgodnej z kluczowymi obszarami technologicznymi (m.in. technologie medyczne, technologie dla energetyki i górnictwa, technologie dla ochrony środowiska, transport i infrastruktura transportowa czy nanotechnologie i nanomateriały), uznanymi za szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju województwa śląskiego. Celem projektu jest wykształcenie wysoko wykwalifikowanych kadr dla gospodarki regionu, a także wypracowanie innowacyjnych rozwiązań, które mogą stać się motorem rozwoju gospodarki we wskazanych obszarach.

Projekty realizowane przez Uniwersytet Śląski w ramach środków UE pozwalają na ciągłe i kompleksowe podnoszenie jakości kształcenia studentów, a także na nieustanne poszerzanie zakresu badań naukowych prowadzonych przez uczelnię. Działania te zmierzają do skutecznego reagowania na zmieniające się potrzeby regionu, prowadzenie racjonalnej i planowanej polityki rozwoju kadr, a także w skutecznym łączeniu nauki i gospodarki. ■

Dział Projektów US

Nasza uczelnia coraz silniej wiąże się z bliższym i dalszym otoczeniem gospodarczym. Organizuje i wspiera wiele inicjatyw, oferuje i podejmuje różnorodne formy współpracy

Uniwersytet dla gospodarki

Fakty

W ciągu ostatnich pięciu lat Uniwersytet Śląski podpisał ponad 160 umów partnerskich z podmiotami i instytucjami o zróżnicowanych profilach działalności, w tym kilkadziesiąt w ciągu ostatniego roku. W kwietniu 2013 roku w ogólnopolskim konkursie Centrum Innowacji WKTiR „Lider Innowacji” Uniwersytet Śląski został wyróżniony statuetką „Superlider Innowacji” za całokształt działalności w zakresie pogłębiania relacji nauki z przemysłem.

Kadry innowacyjnej gospodarki

Podstawą wzmocnienia relacji nauki z gospodarką są inwestycje w przedsiębiorczą kadrę naukową – szkolenia z zakresu ochrony patentowej, zarządzania projektami badawczymi i z zakresu form transferu wiedzy, wizyty studyjne w europejskich parkach naukowo-technologicznych. Pracownicy naukowo-dydaktyczni odbywają staże w przedsiębiorstwach, co pozwala im wykorzystać swoją wiedzę i potencjał w praktyce, a zarazem uczy projektowania własnych prac badawczych z uwzględnieniem potrzeb rynku. Odpowiedzią na zapotrzebowanie środowiska akademickiego na profesjonalne usługi w zakresie wspierania postaw przedsiębiorczych są Inkubatory Przedsiębiorczości, które umożliwiają przetestowanie pomysłu studenta czy absolwenta pod kątem jego trafności i innowacyjności.

Badania i rozwój

Transfer przedmiotów własności intelektualnej z uczelnianego laboratorium do przedsiębiorstwa obejmuje kilka etapów. Biuro Współpracy z Gospodarką UŚ wspiera pracowników naukowych podczas całego procesu, jednak, by podejmowane działania były efektywne, potrzebne są przede wszystkim wiedza merytoryczna i zaangażowanie kadry naukowej. We współpracy z rzecznikiem patentowym UŚ przygotowywane są oferty technologiczne pojedynczych rozwiązań, zawierające najistotniejsze dla partnera biznesowego informacje. Następnym krokiem jest wybór optymalnej formy transferu. Często zdarza się, że to firma zgłasza chęć współpracy we wskazanym obszarze. Wówczas BWG wyszukuje pracownika lub zespół o odpowiednich zainteresowaniach badawczych i umawia spotkanie obu stron. W roku akademickim 2012/2013 zainaugurowano cykl regularnych spotkań reprezentantów środowiska akademickiego z przedstawicielami środowiska otoczenia gospodarczego i mediów.

Formy współpracy

Do najpowszechniejszych strategii komercjalizacji w uczelniach należą sprzedaż i licencja. Uniwersytet Śląski najchętniej sięga po tę drugą formę, szczególnie w wypadku rozwiązań mających zastosowanie w kilku obszarach gospodarki. Świadomość potrzeb sfery gospodarki jest dla uczelni sygnałem do modyfikowania swojej oferty. Wiemy już, że spółka jest lepszym partnerem do zawarcia transakcji transferu własności intelektualnej dla firmy, dlatego też tworzymy przy Uniwersytecie spółki odpryskowe *spin out/off*, wykorzystujące wybrane rozwiązania technologiczne. W roku akademickim 2012/2013 powstały

dwie spółki odpryskowe. Spółka *spin out* „n-lab Marcin Binkowski” korzysta z unikatowej aparatury badawczej Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach – skanera mikrotomograficznego oraz drukarki 3D umożliwiającej analizę różnorodnych preparatów: tkanki kostnej, próbek biologicznych i paleobiologicznych, skał, elektroniki, ceramiki, polimerów i wielu innych. Z kolei spółka ABTOW Biotechnology sp. z o.o. zarządza Automatycznym Biodetekтором Toksyczności Ogólnej Wody – wynalazkiem pracowników Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska, służącym monitorowaniu stanu czystości wody między innymi dla celów spożywczych. Przedsięwzięcia te stanowią inspirację dla następnych zespołów badawczych. W bardzo zaawansowanej fazie są także działania zmierzające do powołania spółki celowej uczelni – mechanizmu zarządzania własnością intelektualną. Dofinansowanie projektu przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu SPIN-TECH przyspieszy jego realizację.

Uczelnia w regionie

W roku 2012/2013 roku Uniwersytet Śląski przystąpił do kilku inicjatyw klastrowych. Dynamiczny przyrost innowacyjnych rozwiązań w dziedzinach nanotechnologii oraz technologii materiałowej, tworzonych w lokalnych instytucjach naukowych, stanowił podstawę powołania Śląskiego Klastra Nanotechnologicznego. W przypadku HubClub Śląskiego Klastra Multimedialnego, powołanego z inicjatywy Rudzkiego Inkubatora Przedsiębiorczości Sp. z o.o., realizacja wspólnych projektów badawczo-rozwojowych opiera się na innowacjach w branży ICT. Członkowie Klastra reprezentują sektor biznesu – 25 firm z branży IT, sektor nauki oraz sektor publiczny – samorząd terytorialny. Uniwersytet jest także członkiem-założycielem Śląskiego Klastra Wodnego, którego celem jest wzajemna współpraca zmierzająca do ochrony, poprawy jakości i racjonalnego wykorzystania dostępnych zasobów wodnych.

W kwietniu 2012 roku BWG współorganizowało w Centrum Informacji Naukowej i Bibliotece Akademickiej targi innowacji i przedsiębiorczości – II Forum Nowej Gospodarki; w październiku, w ramach wyjazdów studyjnych członków HubClub, jego przedstawiciele brali udział w zorganizowanych w Danii i Szwecji spotkaniach z animatorami inkubatorów, parków naukowo-technologicznych i klastrów.

Plany

Wśród najważniejszych zadań na najbliższe lata można wyróżnić kilka obszarów. Działania związane z powołaniem spółki celowej wymagają inwentaryzacji zasobów intelektualnych, oceny potencjału komercyjnego rozwiązań oraz opracowania szczegółowych strategii komercjalizacji. Planowana jest szeroko zakrojona kampania wizerunkowa potencjału badawczego i infrastrukturalnego UŚ wśród partnerów gospodarczych. Realizację tych celów umożliwi rozwijające się BWG, w skład którego wchodziłby rozszerzony zespół brokerów technologii – stale monitorujących i oceniających potencjał prowadzonych w jednostkach organizacyjnych uczelni badań i wypracowywanych rozwiązań. ■

Biuro Współpracy z Gospodarką UŚ

Własność intelektualna (*Intellectual Property*) to wynik ludzkiej inwencji twórczej, pomysłowości, kreatywności, wysiłku intelektualnego. Jej ochrona uregulowana jest w prawie własności intelektualnej

Własność przemysłowa Uniwersytetu Śląskiego

Własność przemysłowa to pojęcie węższe od własności intelektualnej. Jej przedmioty podzielić należy na dwie grupy: rozwiązania i oznaczenia. Wśród rozwiązań można wymienić: wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, topografie układów scalonych, projekty racjonalizatorskie, nowe odmiany roślin, tajemnice przedsiębiorstwa, natomiast wśród oznaczeń: nazwy handlowe (oznaczenia przedsiębiorstw), znaki towarowe (oznaczenia towarów i usług) i oznaczenia geograficzne. Spośród wymienionych przedmiotów własności przemysłowej, Uniwersytet Śląski chroni przede wszystkim wynalazki oraz znaki towarowe, a także kilka wzorów przemysłowych i użytkowych.

Niewątpliwie najbardziej istotnym elementem ochrony własności intelektualnej Uniwersytetu Śląskiego, zarówno pod względem naukowym, prestiżowym, jak i komercyjnym, jest ochrona patentowa wynalazków, które są wynikiem pracy naukowej. Potrzebę ochrony innowacyjnych rozwiązań technicznych powstających w pracowniach czy laboratoriach UŚ dostrzega już nie tylko kadra zajmująca się ich ochroną i komercjalizacją, ale także sami naukowcy, których coraz większa grupa, oprócz tworzenia innowacyjnych rozwiązań, myśli również o ich efektywnej komercjalizacji poprzez wdrożenie w przemyśle. Efektywna komercjalizacja zależna

jest w dużej mierze od zapewnienia tym rozwiązaniom skutecznej ochrony prawnej. Stąd od kilku lat zauważalny jest wyraźny wzrost liczby zgłoszeń do ochrony różnych przedmiotów własności przemysłowej (głównie wynalazków). W poprzednich latach liczba zgłoszeń w Urzędzie Patentowym dochodziła do 10 na rok. Wzrost nastąpił od 2010 roku, w którym odnotowano 13 zgłoszeń. W 2011 roku złożono już 21 zgłoszeń, natomiast w 2012 – aż 24 zgłoszenia. W pierwszej połowie 2013 roku Uniwersytet dokonał już dwunastu zgłoszeń wynalazków, a kolejnych kilkanaście jest w opracowaniu u rzeczni- ka patentowego. Wśród nich są pierwsze w historii Uniwersytetu Śląskiego zgłoszenia międzynarodowe, w tym 3 zgłoszenia wzorów przemysłowych (prawo z rejestracji już zostało udzielone, wzory uzyskały ochronę na terenie całej Unii Europejskiej) oraz jedno zgłoszenie wynalazku do ochrony patentowej w Europejskim Urzędzie Patentowym. Tak duża liczba zgłoszeń plasuje nas w ścisłej czołówce krajowej wśród uczelni nietechnicznych. Potwierdził to tegoroczny ranking szkół wyższych „Perspektywy”, według którego UŚ pod względem innowacyjności zajmuje czwarte miejsce w Polsce wśród uniwersytetów. Jednym z ważniejszych kryteriów opublikowanego rankingu był stopień prawnej ochrony innowacji, zwłaszcza liczba zgłoszeń paten-

towych na wynalazki. W liczbie zgłoszeń przodują już tradycyjnie naukowcy z Instytutu Chemii, Instytutu Informatyki oraz Instytutu Nauki o Materiałach.

We wskazanych p r z y p a d k a c h „ilość” szła w parze z „jakością”, coraz większa część rozwiązań wzbudza bowiem zainteresowanie

Foto: Robert Koprowski

↑ Współtwórcami kolumny głośnikowej są dr inż. Robert Koprowski i prof. zw. dr hab. inż. Zygmunt Wróbel

przedstawicieli przemysłu, a niektóre zostały docenione między innymi na targach i konkursach innowacji, np. złotym medalem podczas VII Międzynarodowych Targów Innowacji Gospodarczych i Naukowych INTARG – KATOWICE 2012, które odbyły się w październiku 2012 roku na terenie Śląskiego Centrum Targowego (Katowice, ul. Bytkowska 1B), zostało nagrodzone rozwiązanie pod nazwą „Świecące polimery” – polimery syntetyczne o właściwościach fotoluminescencyjnych, działające jak barwnik, który można dodać do farb czy lakierów; jest on przezroczysty, a swoje właściwości świetlne i koloryzujące uaktywnia dopiero w promieniach UV. Obecnie naukowcy są w stanie stworzyć całą paletę barw RGB (model przestrzeni barw: czerwonej, zielonej i niebieskiej).

W ostatnich latach nasi naukowcy zgłosili do ochrony wiele innych bardzo ciekawych przedmiotów własności przemysłowej z różnych dziedzin, w tym: „Sposób otrzymywania 1,4-bis(2,2'-bitiofen-5-yl)-1,3-butadienu” (Instytut Chemii), „Modyfikowane włókna na bazie polimerów syntetycznych i/lub naturalnych oraz sposób ich otrzymywania” (Instytut Materiałoznawstwa) czy „Foliowy czujnik taktylny” (Instytut Informatyki). ■

Mariusz Grzesiczak
rzecznik patentowy UŚ

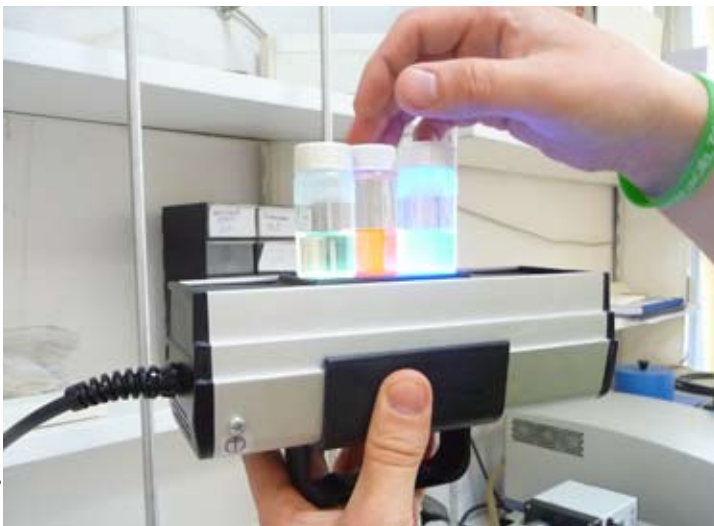

Foto: Małgorzata Kłoskiewicz

↑ Obraz świejących polimerów pod wpływem działania promieni ultrafioletowych

Zintegrowany system wspomagający zarządzaniem i ochroną zbiornika zaporowego, w skrócie ZiZOZap, to strategiczny projekt badawczy zrzeszający wielu naukowców, którego koordynatorem jest Uniwersytet Śląski w Katowicach

Tajemnice Zbiornika Goczałkowickiego

ZiZOZap jest projektem interdyscyplinarnym, w którym bierze udział już ponad stu naukowców reprezentujących Uniwersytet Śląski, Politechnikę Krakowską, Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach (IETU) oraz Instytut Podstaw Inżynierii Środowiska PAN w Zabrze. Specjalistycznymi zespołami badawczymi, pracującymi w ramach projektu, kieruje prof. zw. dr hab. Paweł Migula z Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska UŚ.

W centrum zainteresowania naukowców znajduje się zbiornik w Goczałkowicach – jeden z największych w Polsce. Każdy wielofunkcyjny obiekt tego typu leży w kręgu zainteresowań przedstawicieli różnych dziedzin nauki, dlatego pomysłodawcy projektu od początku dążyli do nawiązania współpracy z badaczami reprezentującymi wiele dyscyplin.

Naukowcy wspólnie przygotowują sposób zintegrowanego zarządzania obiektem, uwzględniając wszystkie aspekty funkcjonowania akwenu, tak aby potem można było otrzymane rozwiązania przenieść na inne, podobne zbiorniki zaporowe. Uczestnicy projektu opracowują sposób gromadzenia i wizualizacji danych, umożliwiających modelowanie procesów zachodzących w zbiorniku i jego otoczeniu. Ważna jest również jego ochrona, rozwiązy-

wanie problemów związanych z obniżaniem się potencjału ekologicznego i funkcjonalnego zbiornika w wyniku jego starzenia oraz przestrzennego zagospodarowywania zlewni. Zbiornik zaporowy badany jest, począwszy od wód podziemnych, przez właściwości fizykochemiczne wody i klimat, aż po faunę i florę.

Naukowcom w prowadzeniu badań od samego początku towarzyszy UŚka, łódź badawcza Uniwersytetu Śląskiego. Ułatwia ona pobieranie próbek do badań, liczenie ptaków i ryb, obserwowanie ruchów wody, piętrzenia, badanie roślinności. ■

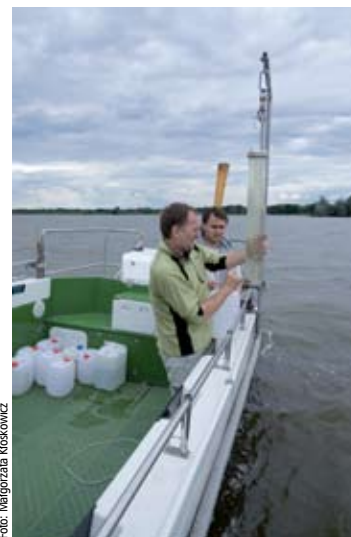

Foto: Małgorzata Kleskiewicz

Przemysław Ziemiński oraz dr Andrzej Woźnica pobierają próbki wody i osadów do dalszych badań

We wrześniu 2012 roku trzech pracowników Wydziału Nauk o Ziemi UŚ – dr hab. Jerzy Żaba, dr Justyna Ciesielczuk i dr Krzysztof Gaidzik – po raz kolejny wzięło udział w Polskiej Wyprawie Naukowej do Peru

Badania w Kanionie Colca

Polskie Wyprawy Naukowe do Peru odbywają się od 2003 roku (pracownicy Uniwersytetu Śląskiego uczestniczą w nich od 2006 roku) pod kierunkiem prof. dr. hab. inż. Andrzeja Paulo z Wydziału Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska AGH w Krakowie. Każdorazowo w wyprawach uczestniczy od 10 do 15 naukowców specjalizujących się w różnych dziedzinach nauki, z wielu polskich instytucji naukowych. Naukowcy z Uniwersytetu Śląskiego prowadzili badania strukturalno-tektoniczne, petrograficzne oraz hydro-

geologiczne w południowej części kraju – w rejonie Kanionu Colca. Tworzą oni tzw. grupę tektoniczną, której inicjatorem i kierownikiem jest dr hab. Jerzy Żaba z Katedry Geologii Podstawowej UŚ.

Celem badań naukowców z Katowic jest poznanie strukturalnych założeń i tektonicznej ewolucji Kanionu Colca, a także określenie geodynamicznych uwarunkowań oraz relacji między budową i aktywnością tektoniczną tego obszaru a procesami wulkanicznymi i wynikającymi z nich zagrożeniami środowiska (erupcje wulkanów, przemieszczenia i deformacje gruntu związane z aktywnością uskoków, trzęsienia ziemi, osuwiska, lawiny błotne itp.). Szczegółową analizą strukturalną objęto formy wulkaniczne i tektoniczne (fałdy, nasunięcia, uskoki, spękania itp.), występujące w rejonach: dolina rzeki Colca między Chivay a Pinchollo, dolina rzeki Huambo od wysokości około 4300 m n.p.m. do jej ujścia w rejonie miejscowości Canco – 1300 m n.p.m., Kanion Colca w rejonie Cabanaconde oraz Dolina Wulkanów od Orcopampy do Ayo.

Nadrzędnym celem prowadzonych badań jest stworzenie podwalin naukowych pod przyszły Park Narodowy Kanion Colca i Dolina Wulkanów w południowym Peru. Realizowany przez badaczy z Uniwersytetu Śląskiego projekt znalazł się wśród 40 programów naukowych, wyłonionych w drodze konkursu na najwybitniejsze osiągnięcia nauki polskiej w ramach projektu współfinansowanego przez Unię Europejską „Cudze chwalicie, swego nie znacie – promocja osiągnięć nauki polskiej”. ■

Foto: Andrzej Paulo

Grupa tektoniczna (od lewej): dr Krzysztof Gaidzik, dr Justyna Ciesielczuk i dr hab. Jerzy Żaba nad Kanionem Colca w okolicy Cabanaconde

Polska jest jednym z niewielu krajów, który regularnie stosuje badania cheiloskopijne w ekspertyzach kryminalistycznych

Kolekcjoner „ust”

Doktorant z Instytutu Informatyki UŚ – mgr Łukasz Smacki od trzech lat opracowuje metodę komputerowej identyfikacji odcisków czerwieni wargowej w ekspertyzach kryminalistycznych. W Polsce rocznie zdarza się około dziesięciu spraw, w których analizowane są ślady cheiloskopijne. W kraju jest tylko dwóch ekspertów porównujących odciski czerwieni wargowej. Są one przekazywane do analiz również przez laboratoria kryminalistyczne innych państw, na przykład Norwegii czy Niemiec. Metodę stosowaną w Polsce opracował prof. Jerzy Kasprzak. Przygotował on klasyfikację wzorów linii czerwieni wargowej i jako pierwszy wyróżnił cechy indywidualne rysunku tychże linii, a także zaproponował konkretne metody wykonywania ekspertyzy cheiloskopijnej. Opracował sposób pobierania i analizy materiału dowodowego i porównawczego, stworzył wzór karty cheiloskopijnej. Ekspertyzy wykonywane są jednak analogowo i mogą trwać nawet dwa miesiące.

Prace nad nową metodą rozpoczęły się w 2010 roku. Podstawą prowadzonych analiz jest baza danych, czyli prywatna, stworzona przez naukowca, kolekcja odcisków ust. Laboratorium kryminalistyczne, ze względu na tajemnicę śledztwa, nie może bowiem udostępniać swoich materiałów. Procedura pobierania odcisków jest wieloetapowa: najpierw należy posmarować wargi kremem kosmetycznym i poczekać, aż się wchłonie. Na wałek cheiloskopijny nakłada się specjalną kartkę papieru, następnie zdejmuje się odcisk ust. Aby ujawnić niewidoczny jeszcze obraz, należy zastosować magnetyczny proszek

daktyloskopijny, rozproszony pędzelkiem na kartce. Na koniec trzeba kartkę zeskanować i pokryć folią, by odcisk nie uległ zniszczeniu. W ten sposób otrzymuje się cyfrowy odcisk ust, nad którym można prowadzić dalszą analizę. Jest to jedyna na świecie kolekcja odcisków czerwieni wargowej do celów badawczych.

Jeżeli opracowywana przez mgr. Ł. Smackiego metoda automatycznego rozpoznawania śladów będzie miała wysoki stopień skuteczności, zostanie zaimplementowana w postaci programu komputerowego i docelowo wdrożona w Centralnym Laboratorium Kryminalistycznym Policji w Warszawie. Program ten powinien identyfikować wprowadzone ślady czerwieni wargowej, choć decydujące nadal będzie oko eksperta. Jego praca stanie się jednak mniej żmudna i czasochłonna, program ułatwi bowiem analizę śladu ust oraz znacznie ograniczy liczbę obrazów, które należy porównać. ■

Foto: Małgorzata Kłoskiewicz

Łukasz Smacki podczas pobierania odcisku czerwieni wargowej od „podejrzanej”

Na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska UŚ prowadzone są badania nad zdolnościami bakterii do rozkładu toksycznych substancji organicznych

Pożyteczne bakterie

Sukcesem zakończyły się starania o grant Narodowego Centrum Nauki (NCN) na badania doktorantki Magdaleny Pacwy-Płociniczak, która zajmuje się wykorzystaniem bakterii produkujących biosurfaktanty w bioremediacji gleby skażonej związkami ropopochodnymi. Wcześniej badaczka zajmowała się zagadnieniami związanymi z metalami ciężkimi. Potem jednak zainteresowała się biosurfaktantami – związkami powierzchniowo czynnymi, produkowanymi przez bakterie, mającymi szerokie zastosowanie. Są one składnikiem kremów kosmetycznych, szamponów, środków piorących, czyszczących. Okazały się również przydatne w walce z zanieczyszczeniami środowiska. Na Śląsku, gdzie nie brakuje gleb zanieczyszczonych związkami ropopochodnymi, naturalne wydawało się podjęcie takiego właśnie tematu.

Badania są prowadzone na obszarze położonym w pobliżu Rafinerii Nafty w Czechowicach-Dziedzicach. Są tam gleby zanieczyszczone węglowodorami, a w nich występują bakterie mające zdolność rozkładu owych substancji do dwutlenku węgla i wody. Kontakt bakterii ze związkiem węglowodorowym jest jednak utrudniony. Powierzchnia komórek bakteryjnych bywa bowiem hydrofilowa (może łączyć się z wodą), natomiast zanieczyszczenia węglowodorowe charakteryzują się silnymi właściwościami hydrofobowymi (są niezwilżalne przez wodę). Aby kontakt był możliwy

(a na dalszym etapie, by mogło dojść do rozkładu szkodliwego związku organicznego), bakterie radzi sobie, wytwarzając specyficzne związki – biosurfaktanty. Gdy poznano mechanizm działania bakterii, okazało się, że warto wykorzystać właściwości mikroorganizmów do oczyszczania skażonych terenów. Pierwszym zadaniem stało się opracowanie taniej metody namnażania bakterii produkujących biosurfaktanty. Drugi etap polegał na tym, że namnożone i przebadane bakterie zostały wprowadzone do zanieczyszczonej gleby – było to tzw. doświadczenie doniczkowe.

Grant przyznano na realizację końcowego etapu badań. Uzyskane środki umożliwiają wykorzystanie droższych i skuteczniejszych metod analizy aktywności bakterii zdolnych rozłożyć toksyczne związki organiczne. Kolejne analizy będą przeprowadzane do 2015 roku. ■

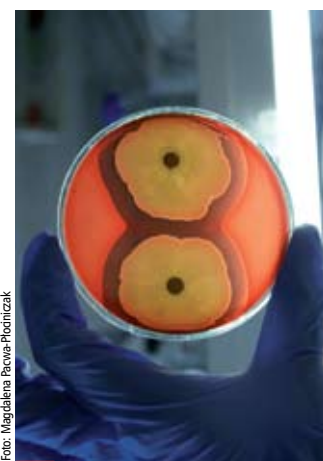

Foto: Magdalena Pacwy-Płociniczak

Wzrost szczepu bakterii wyizolowanego z gleby skażonej węglowodorami na agarze krwistym

Naukowcy z Wydziału Nauk o Ziemi UŚ badają zanieczyszczenia powietrza

Czym oddychają sosnowiczanie?

Kierownikiem projektu „Zmienność stężenia i składu pyłów atmosferycznych w zależności od warunków meteorologicznych i ocena ich oddziaływania na zdrowie człowieka (na przykładzie Sosnowca)” jest dr Mieczysław Leśniok z Katedry Klimatologii. Trzon zespołu badawczego stanowią specjaliści w zakresie meteorologii i klimatologii z Katedry Klimatologii, mineralodzy z Katedry Geochemii, Mineralogii i Petrografii, palinologzy z Katedry Paleontologii i Stratygrafii oraz lekarze alergolodzy z Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu. Realizowane przedsięwzięcie jest wyjątkowe, między innymi ze względu interdyscyplinarność – łączenie kilku dziedzin związanych z rozwiązywaniem problemów zanieczyszczenia powietrza, a także z ochroną zdrowia człowieka. Rezultaty badań naukowców mogą okazać się niezwykle ważne dla mieszkańców Sosnowca.

Celem projektu jest analiza zmienności dobowej, sezonowej i rocznej zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego pyłami mineralnymi i organicznymi w powiązaniu z warunkami cyrkulacyjnymi i meteorologicznymi na terenie Sosnowca oraz ocena ich oddziaływania na zdrowie człowieka. Punkt wyjścia stanowi analiza sytuacji synoptycznej, prowadzona na podstawie kalendarza typów cyrkulacji (typ cyrkulacji generuje określone warunki meteorologiczne). Kolejnym etapem są badania warunków meteorologicznych (prędkości i kierunek wiatru, temperatury, wilgotności powietrza itp.).

Jednocześnie za pomocą aspiratorów pobierane są próbki pyłu zawieszonego (tzw. PM10), w zależności od typu występującej cyrkulacji. Następnie prowadzone są analizy mineralogiczne. Zawartość filtrów poddawana jest badaniom przy użyciu skaningowego mikroskopu elektronowego w celu określenia składu fazowego i mineralnego pobranego pyłu. Równolegle w cyklach tygodniowych zbierane są od lutego do końca października próbki alergennych pyłków roślin, które są analizowane pod kątem ilościowym i jakościowym. Wszystkie wyniki analiz w powiązaniu z warunkami meteorologicznymi są poddawane obróbce statystycznej. ■

Foto: Agnieszka Sikora

Dr Mieczysław Leśniok przy urządzeniach pomiarowych usytuowanych na dachu osiemnastopiętrowego budynku Wydziału Nauk o Ziemi w Sosnowcu

Naukowcy z Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach UŚ, kontynuując wieloletnie badania nad różnorodnymi materiałami, realizują projekt naukowy pod nazwą „Produkcja stopów i wyrobów medycznych NiTi z pamięcią kształtu”

Przełom w implantologii

Grupa naukowców pod kierownictwem dr hab. prof. UŚ Danuty Stróż realizuje przedsięwzięcie w ramach ogłoszonego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju programu INNOTECH, którego podstawowym założeniem jest wsparcie nauki i przedsiębiorstw w zakresie realizacji innowacyjnych przedsięwzięć z różnych dziedzin nauki i branż przemysłu. Stopy z pamięcią kształtu, badane

przez pracowników Instytutu Nauki o Materiałach, są unikatową klasą stopów metali, które w odpowiedniej temperaturze mogą zmieniać kształt. Efekt pamięci kształtu, spowodowany zachodzącą w materiale przemianą, polega na tym, że materiał odkształcony w niskiej temperaturze po podgrzaniu wraca do pierwotnego kształtu. Można też spowodować, że materiał ten będzie „pamiętał” zarówno kształt z wysokiej, jak i z niskiej temperatury.

Stopy niklu i tytanu mają takie cechy, jak: pamięć kształtu i biokompatybilność, czyli są obojętne dla organizmu ludzkiego i mogą być wykorzystane jako biomateriały w postaci na przykład implantów. Zastosowanie odpowiednich proporcji poszczególnych składników stopu pozwala na odzyskanie kształtu w temperaturze ciała pacjenta. Z tego też powodu znalazły one szerokie zastosowanie jako płytki i klamry do zespolenia złamanych kości, do korekcji zniekształceń czaszki u dzieci, w leczeniu schorzeń kręgosłupa (skoliozy), wykorzystywane są także w chirurgii twarzowo-szczękowej oraz kardiochirurgii (stenty). Celem projektu jest zaproponowanie konkretnych zastosowań w medycynie stopów z pamięcią kształtu, wykonanie prototypów i przygotowanie produkcji na skalę przemysłową. Projekt realizowany jest przez konsorcjum, w skład którego wchodzi: Uniwersytet Śląski (w roli lidera), Politechnika Warszawska, BHH Mikrohuta sp. z o.o., BHH Mikromed sp. z o.o. ■

Foto: Instytut Nauki o Materiałach UŚ

Walcowanie na gorąco kęsa NiTi

Nagrody i wyróżnienia dla studentów i pracowników Wydziału Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego

Laury dla filmowców

200 pokazów

Filmy studentów Wydziału Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego gościły na festiwalach krajowych i międzynarodowych, miały łącznie ponad 200 pokazów, były wielokrotnie emitowane przez Kino Polska, Ale Kino+ oraz TVP Kulturę. Filmy *Idziemy na wojnę!*, *Portier z hotelu Mewa* oraz *Święto Zmarłych* trafiły na kompilację DVD *Polish Shorts*, zawierającą najlepsze polskie filmy krótkometrażowe.

Deszcz nagród dla *Święta Zmarłych*

Film według scenariusza i w reżyserii Aleksandry Terpińskiej zdobył nagrodę specjalną Jury na 2nd Kyiv International Short Film Festival (Ukraina, 2013), nagrodę PISF i Mastershot w Konkursie Etiud Studenckich na 20. Międzynarodowym Festiwalu Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych Plus Camerimage (Bydgoszcz, 2012), wyróżnienie honorowe w Konkursie Etiuda na 19. Międzynarodowym Festiwalu Filmowym Etiuda & Anima (Kraków, 2012), nominację do Nagrody Polskiego Kina Niezależnego im. Jana Machulskiego 2013 za najlepszy scenariusz dla Aleksandry Terpińskiej i za najlepsze zdjęcia dla Bartosza Bieńka, nagrodę dla najlepszego filmu krótkometrażowego na 22nd Cottbus Film Festival (Niemcy, 2012), nagrodę „Cinema Without Borders” na 13. Polish Film Festival w Los Angeles (USA, 2012) i Grand Prix w kategorii film studencki na 59. Ogólnopolskim Konkursie Filmów Niezależnych im. prof. Henryka Kluby OKFA (Konin, 2013). Film, jako jedyny obraz z Polski, znalazł się w programie Międzynarodowego Festiwalu Filmów Krótkometrażowych w Clermont-Ferrand (Francja), został także zakwalifikowany do sekcji studenckiej Międzynarodowego Festiwalu Filmowego w San Sebastian (Hiszpania), jednego z najważniejszych festiwali filmowych na świecie.

Nasza zima zła w Finlandii

Etiuda szkolna *Nasza zima zła* w reżyserii Grzegorza Zaricznego (także współautora scenariusza filmu z Hanną Sieją) zakwalifikowana została do konkursu Międzynarodowego Festiwalu Filmowego w Tampere (Finlandia), jednego z czołowych europejskich festiwali filmów krótkometrażowych. Film zdobył m.in. III nagrodę w kategorii film studencki w 59. Ogólnopolskim Konkursie Filmów Niezależnych im. prof. Henryka Kluby OKFA w Koninie, Grand Prix Złoty Łucznik na 6. Ogólnopolskich Spotkaniach Filmowych Kameralne Lato w Radomiu, nagrodę organizatorów na festiwalu Złote Mrówkojady w Lublinie.

Kiedy ranne wstają zorze

Po sukcesach w 2012 roku filmu *Kiedy ranne wstają zorze* według scenariusza i w reżyserii Mateusza Głowackiego rok 2013 także przyniósł twórcy kolejne wyróżnienia. Na 59. Ogólnopolskim Konkursie Filmów Niezależnych im. prof. Henryka Kluby OKFA w Koninie w kategorii film studencki obraz zdobył pierwszą nagrodę, a we Wrześni na Ogólnopolskim Festiwalu Sztuki Filmowej „Prowincjonalia” – nagrodę „Jańcio Wodnik” dla najlepszego krótkometrażowego filmu fabularnego.

Nagrody dla Kuby Czekaja

Autor scenariusza i reżyser *Twist & Blood* Kuba Czekaj odebrał Golden Palm Winner na Mexico International Film Festival (2012). Otrzymał także nagrodę za najlepszą reżyserię filmu krótkometrażowego na 2nd Hot Media International Film Festival w Waszyngtonie (2013) oraz I nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie Filmów Niezależnych w Koninie i Grand Prix w kategorii filmów studenckich na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Niezależnych im. Ireneusza Radzia „Publicystyka” w Kędzierzynie-Koźlu.

Foto: Agnieszka Sikora

Dr Adam Sikora

Czeski Lew dla dr. Adama Sikory

Dr Adam Sikora z Zakładu Realizacji Obrazu Telewizyjno-Filmowego Wydziału Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego zdobył nagrodę Czeskiego Lwa za zdjęcia do filmu pt. *W cieniu*. Obraz wyreżyserowany przez Davida Ondříčka otrzymał nagrody aż w dziewięciu kategoriach, w tym wyróżnienie za najlepszy film. Za zdjęcia do filmu dr Adam Sikora otrzymał wcześniej nagrodę Stowarzyszenia Czeskich Krytyków Filmowych.

Magma najlepsza

Etiuda szkolna Pawła Maślony *Magma* otrzymała nagrodę dla najlepszego fabularnego filmu studenckiego o czasie trwania powyżej 15 minut podczas 19. Międzynarodowego Festiwalu Filmów Krótkometrażowych w Palm Springs (Kalifornia, 2013). Etiuda była współfinansowana przez Polski Instytut Sztuki Filmowej.

4. Międzynarodowy Festiwal Filmów Flicks

Film *Póki wilk syty* w reżyserii Olgi Kałagate, studentki reżyserii, triumfował na 4th Flicks Student Film Festival w Groningen (Holandia), gdzie otrzymał nagrodę za najlepszy film. Do konkursu w Groningen zostało zakwalifikowanych 26 produkcji z 11 krajów, w tym dwa filmy wyprodukowane przez Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego UŚ – oprócz zwycięskiego filmu Olgi Kałagate o nagrodę walczył również obraz *Święto Zmarłych* w reżyserii Aleksandry Terpińskiej. ■

Kadr z filmu *Nasza zima zła* w reżyserii Grzegorza Zaricznego

Opracowała Maria Sztuka

Nagrody i wyróżnienia studentów, absolwentów i pracowników Instytutu Sztuki UŚ

Artystyczna czołówka

Najlepsza w Nowym Sadzie

Iwona Cichy, absolwentka Instytutu Sztuki w Cieszynie, wygrała Światowe Biennale Plakatu Studenckiego 2012 w Nowym Sadzie w Serbii. Wyróżniony plakat *Animal abuse. It hurts* podejmował problematykę przemocy wobec zwierząt. Wśród 240 finalistów z całego świata znalazło się w sumie dwunastu Polaków, do ostatecznych rozgrywek oprócz Iwony Cichy dotarła jeszcze jedna studentka z Cieszyna – Martyna Sobolewska.

Cieszyńscy graficy w Ameryce Południowej

Prace Iwony Cichy i Pauliny Kosmy zostały zakwalifikowane do pokonkursowej wystawy Bial del Cartel Bolivia BICeBé 2013 – międzynarodowego biennale plakatu, najważniejszego wydarzenia dotyczącego projektowania graficznego w Ameryce Południowej. Spośród 4000 nadesłanych prac do wystawy zakwalifikowano 291 plakatów.

„Dwór Kossaków”

Damian Chomątowski zdobył III nagrodę, a Agnieszka Woźniak wyróżnienie podczas Warsztatów Działań Kreatywnych dla studentów i pedagogów z siedmiu uczelni artystycznych: Instytutu Sztuki UŚ z Cie-

szyna, Akademii Sztuk Pięknych z Katowic, Akademii Jana Długosza z Częstochowy, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z Lublina, Akademii Sztuk Pięknych z Wrocławia, Gdańska i Łodzi. Warsztaty odbywały się w czerwcu 2013 roku w Centrum Kultury i Sztuki „Dwór Kossaków” w Górkach Wielkich.

Logo Teatru w Kłodzku

Czterech studentów i absolwentów Instytutu Sztuki UŚ zostało uhonorowanych w konkursie na logo Teatru w Kłodzku. Wygrał, stając się tym samym oficjalnym logo Teatru, projekt studentki grafiki Pauliny Kosmy. Hubert Tereszkiwicz, Iwona Cichy i Anna Witkiewicz otrzymali wyróżnienia.

International Exlibris Competition

Prace prof. zw. z przew. kwal. II st. Małgorzaty Łuszczak z Katedry Interdyscyplinarnej Kreacji Artystycznej UŚ zostały wyróżnione w Ankarze na International Exlibris Competition, a także na Art in miniature III International Exhibition (Majdanpek, Serbia).

8. Triennale Grafiki Polskiej

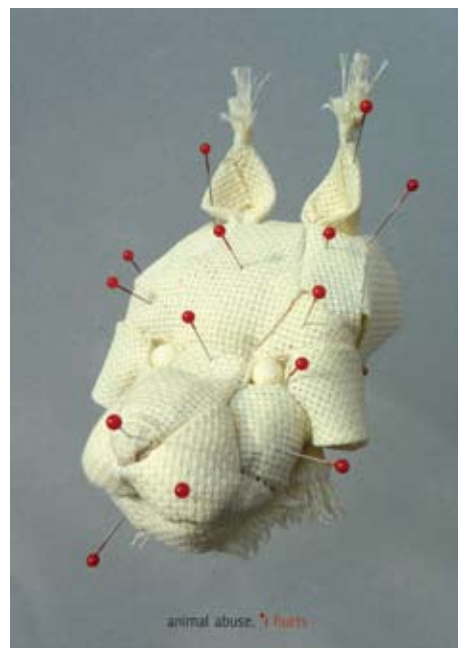
Dr hab. prof. UŚ Joanna Piech-Kalarus z Katedry Grafiki UŚ zdobyła pierwszą nagrodę w Konkursie Canson w ramach 8. Triennale Grafiki Polskiej w Katowicach oraz srebrną nagrodę na International Print Exhibition w Yunnan w Chinach.

Najlepszy film eksperymentalny

Podczas XI edycji Rybnickich Prezentacji Filmu Niezależnego „RePeFeNe 2012” dr Hanna Grzonka z Katedry Interdyscyplinarnej Kreacji Artystycznej UŚ otrzymała nagrodę za najlepszy film eksperymentalny. Zaprezentowany obraz nosi tytuł *Tor myślenia*.

Międzynarodowy Festiwal Sztuk Wizualnych w Iranie

Dr Tomasz Kipka z Katedry Projektowania Graficznego UŚ został laureatem w kategorii plakat Międzynarodowego Festiwalu Sztuk Wizualnych (4th Fadjr International Festival of Visual Arts), organizowanego przez Tehran Museum of Contemporary Art w Iranie.

↑ Plakat Iwony Cichy *Animal abuse. It hurts*

23. Biennale Plakatu Polskiego w Katowicach

Do 23. edycji biennale – najstarszego w Polsce konkursu w dziedzinie sztuki plakatu – zakwalifikowała się grupa z Instytutu Sztuki UŚ. Na wystawie (w grudniu 2013 roku) znajdują się prace dr. Piotra Grabowskiego, prof. Józefa Hołarda, dr. Tomasa Jędrzejki, dr. Tomasza Kipki, dr. hab. Łukasza Klisia, dr. hab. Sebastiana Kubicy i mgr. Marcina Urbańczyka z Katedry Projektowania Graficznego oraz dr Kai Renkas i mgr. Marka Głowackiego z Katedry Interdyscyplinarnej Kreacji Artystycznej. Do wystawy zakwalifikowano również prace absolwentów Wydziału Artystycznego UŚ w Cieszynie: Iwony Cichy, Beaty Grzeganeck, Jarosława Korczaka oraz studenta grafiki Pawła Delektę.

Nagrody dla Natalii Pawlus

Mgr Natalia Pawlus z Katedry Grafiki Instytutu Sztuki UŚ w Cieszynie zdobyła pierwszą nagrodę w Monterrey (Meksyk) na Międzynarodowym Konkursie na Małą Formę Graficzną (Sixth International Printmaking call Prints for Peace Monterrey México 2013), a także wyróżnienie w Guangzhou (Chiny) w Konkursie na Ekslibris i Małą Formę Graficzną (1st International Exlibris and Mini-prints Biennale Exhibition – Mini-print). Natalia Pawlus otrzymała również na Biennale w Guanlan w Chinach nagrodę za grafikę „Dreams Come True”.

Opracowała
Maria Sztuka

↑ Wyróżniony plakat Martyny Sobolewskiej *The Earth needs rebels*

Nagrody i wyróżnienia dla studentów i pracowników Instytutu Muzyki UŚ

Osiągnięcia muzyków

Premiera filmu *Muzyka i cisza*

28 czerwca w katowickim kinie Kosmos odbyła się premiera filmu dokumentalnego Dagmary Drzazgi *Muzyka i cisza*, którego bohaterem był – związany ze Śląskiem Cieszyńskim – kompozytor, dyrygent, organista i nauczyciel Jan Sztwiertnia. Film powstał przy współudziale studentów i wykładowców Instytutu Muzyki Uniwersytetu Śląskiego. Dokument został wyprodukowany przez Telewizję Katowice przy dofinansowaniu Śląskiego Funduszu Filmowego.

Sukcesy chóru „Harmonia”

Po sukcesie na VIII Międzynarodowym Konkursie Chórów „Gaude Cantem” w Bielsku-Białej, na którym zespół zdobył Grand Prix i pięć nagród specjalnych, Chór Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie „Harmonia” kontynuuje dobrą passę. W listopadzie 2012 roku uczestniczył w prestiżowym konkursie chóralnym w Korei Południowej. W Busan spotkało się 28 zespołów chóralnych z całego świata: Chin, Fidżi, Filipin, Hongkongu, Indonezji, Izraela, Korei, Łotwy, Malezji, Norwegii, Singapuru, USA i Polski. Rywalizacja konkursowa przebiegała na bardzo wysokim poziomie. Dla zwycięzców, poza dyplomem, przewidziano również nagrody finansowe. I miejsce zajęła Norwegia, II – Indonezja, III miejsce – Chór „Harmonia” pod dyrekcją Izabelli Zieleckiej-Panek. W maju 2013 roku na XII Międzynarodowym Konkursie Muzyki Chóralnej im. Feliksa Nowowiejskiego w Barczewie „Harmonia” otrzymała statuetkę Srebrnego Feliksa, dyplom honorowy, nagrodę pieniężną za najlepsze wykonanie kompozycji Feliksa Nowowiejskiego – utworu *Jaś zakochany*. Chór zdobył również Złoty Dyplom oraz nagrodę specjalną za najlepiej wykonany utwór inspirowany folklorem.

Srebrne Pasma

W grudniu 2012 roku Chór Żeński „Melodia” pod dyrekcją dr Aleksandry Zeman z Zakładu Dyrygowania i Wokalistyki Instytutu Muzyki otrzymał Srebrne Pasma na XXII Międzynarodowym Festiwalu Pieśni Adwentowej i Kolęd z Nagrodą Petra Ebena w Pradze (International Festival of Advent and Christmas Music with Petr Eben Prize). W konkursie wzięło udział 31 chórów z dziesięciu państw: Szwecji, Finlandii, Singapuru, Rosji, Włoch, Czech, Słowacji, Węgier i Estonii. W kwietniu 2013 roku chór zdobył dyplom BIEN na 49. Międzynarodowym

Festiwalu Chóralnym w Montreux w Szwajcarii (*Montreux Choral Festival*). W konkursie udział wzięły zespoły z: Wenezueli, Korei Południowej, Irlandii, Włoch, Belgii, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Rosji, Słowenii, i Czech.

II Konkurs Organowy i Kompozytorski

W kwietniu 2013 roku Ewelina Bachul, studentka III roku studiów stacjonarnych pierwszego stopnia (organy w klasie Zygmunta Antonika), zajęła I miejsce w II Konkursie Organowym i Kompozytorskim w Bielsku-Białej, a także pierwsze miejsce w Ogólnopolskich Przesłuchaniach Uczniów Klas Organów Szkół Muzycznych II stopnia w Warszawie. Wzięła również udział w nagraniu płyty CD (kameralnie i solo) z chórem parafii pw. Świętego Michała Archanioła w Golezowie, prowadzonym przez mgr Ewę Wigęzi-Skałek.

II Wiosenne Spotkania przy Fortepianie

Anna Lipiak, studentka II roku studiów stacjonarnych pierwszego stopnia (fortepian w klasie mgr. Grzegorza Niemczuka), zdobyła I nagrodę w Międzynarodowym Konkursie II Wiosenne Spotkania przy Fortepianie (Akademia Muzyczna w Krakowie, 13–14 kwietnia 2013 roku) oraz IV nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym zorganizowanym w ramach Festiwalu „Młode Talenty” w Montrond-les-Bains we Francji (Festival „Jeunes Talents”).

Studencka Działalność Artystyczna

W kwietniu 2013 roku Katedra Muzyki na Wydziale Pedagogiki Katolickiego Uniwersytetu w Ružomberoku (Słowacja) po raz dziesiąty zorganizowała Międzynarodowy Konkurs Interpretacyjny Studencka Działalność Artystyczna (Študentská umelecká činnosť – ŠUČ) w kategoriach: gra na fortepianie, gra na organach, śpiew solowy, gra na fortepianie na cztery ręce. W konkursie udział wzięły dwie studentki I roku studiów licencjackich z klasy śpiewu dr Sabiny Olbrich-Szafranec – Mariola Cierpiol, która zdobyła wyróżnienie w kategorii śpiew solowy, oraz Anna Wolak zdobywczyni nagrody (dyplomu) za najlepszą interpretację pieśni Vítazoslava Kubička „Bože, príď mi na pomoc”.

Jubileuszowy koncert

W grudniu 2012 roku odbył się uroczysty koncert z okazji 70. rocznicy urodzin Ryszarda Gabryśia – kompozytora, pedagoga, animatora życia muzycznego, współtwórcy i pierwszego dyrektora Instytutu Muzyki UŚ. Wśród wykonawców znaleźli się: dr Sabina Olbrich-Szafranec (sopran), Hubert Miśka (tenor), Marcin Hałat (skrzypce), Adam Mokrus (skrzypce), Agnieszka Kopińska (fortepian), Tomasz Orłow (fortepian), Grzegorz Niemczuk (fortepian), Chór Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia” pod dyrekcją Izabelli Zieleckiej-Panek.

Opracowała
Maria Sztuka

↑ Chór Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia” z Cieszyna podczas *Busan Choral Festival & Competition 2012*

Sportowe laury

Trójbój siłowy

Reprezentacja sekcji trójboju siłowego wzięła udział w Akademickich Mistrzostwach Polski, które odbyły się w Łodzi w maju 2013 roku. Drużyna składająca się z pięciu zawodników, trenujących pod okiem Bartosza Zaika, zajęła II miejsce w klasyfikacji uniwersytetów oraz VI miejsce w klasyfikacji generalnej. Warto wspomnieć również o indywidualnych sukcesach zawodników. Tomasz Nosidlak (Wydział Nauk Społecznych) zajął I miejsce w klasyfikacji generalnej oraz I miejsce w klasyfikacji uniwersytetów (kategoria wagowa 59 kg); Artur Wojtasiuk (Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii) – III miejsce w klasyfikacji generalnej oraz I miejsce w klasyfikacji uniwersytetów (kategoria wagowa 74 kg). Wysokie noty w swoich kategoriach wagowych uzyskali również pozostali członkowie drużyny: Rafał Jędrzeczyk (Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii), Kordian Borowiak (Wydział Nauk Społecznych) oraz Grzegorz Szklarz (Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii).

Tenis ziemny

2 czerwca 2013 roku zakończyły się Akademickie Mistrzostwa Polski w tenisie ziemnym. Brązowy medal w klasyfikacji uniwersytetów zdobyła reprezentacja męska Uniwersytetu Śląskiego. Zawodnicy zajęli również VI miejsce w klasyfikacji generalnej. W skład zespołu weszli: Przemysław Filipek (Wydział Nauk Społecznych), Michał Samsonowski (Wydział Prawa i Ad-

Foto: Bartosz Zaik

↑ Akademickie Mistrzostwa Polski w trójboju siłowym odbywały się od 10 do 12 maja 2013 roku na Uniwersytecie Łódzkim

ministracji), Mateusz Korfanty (Wydział Prawa i Administracji) oraz Patryk Stuchlik (Wydział Radia i Telewizji). W tym roku reprezentacja kobiet zajęła XIV miejsce w klasyfikacji generalnej. Zawodniczki grały w składzie: Alicja Banaszewska (Wydział Teologiczny), Magdalena Wilk (Wydział Prawa i Administracji), Agnieszka Padło (Wydział Prawa i Administracji) oraz Paulina Bronkowska (Wydział Prawa i Administracji). Organizatorem turnieju był Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego Uniwersytetu Śląskiego we współpracy z pracownikami Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UŚ.

Szachy

Drużyna Uniwersytetu Śląskiego w składzie: Paweł Czarnota, Zbigniew Pakleza, Krystian Kuźmich, Jacek Szwed (kapitan), Joanna Worek, Daniel Frączek, Karina Szczepkowska-Horowska, Agata Halamus oraz Konrad Graczyk (trener-kierownik) zdobyła tytuł Akademickiego Wicemistrza Polski w szachach w roku akademickim 2012/2013. Akademickie Mistrzostwa Polski odbywały się w hotelu „Qubus Prestige” w Katowicach w dniach 11–13 stycznia 2013 roku. W piątek i sobotę rywalizowano w klasyfikacji indywidualnej, zaś w sobotę i niedzielę w rozgrywkach drużynowych.

Największym zainteresowaniem, jak co roku, cieszył się turniej drużynowy. Wzięło w nim udział 37 drużyn z całej Polski, reprezentowanych przez 260 zawodników. Rywalizowano na dystansie 9 rund, a tempo gry wynosiło 15 minut na zawodnika plus 5 sekund za wykonany ruch. Obsada turnieju była znakomita – na turniej przyjechała czołówka polskich szachistów, osiągających sukcesy na arenie międzynarodowej. W turnieju wystąpiło 10 arcymistrzów (najwyższy tytuł szachowy), 16 mistrzów międzynarodowych i 11 mistrzów FIDE. Pierwsze miejsce w zawodach wywalczyła drużyna Akademii Leona Koźmińskiego, zdobywając komplet punktów. Drużyna UŚ przegrała minimalnie z późniejszym mistrzem 3,5 do 2,5 punktu w piątej rundzie, o czym zdecydowała świetna forma grającego na pierwszej szachownicy w Akademii Leona Koźmińskiego arcymistrza Grzego-

Foto: KUJASZ UŚ

↑ Akademickie Mistrzostwa Polski w tenisie ziemnym odbywały się od 31 maja do 2 czerwca 2013 roku na kortach Tenisowego Klubu Sportowego „Budowlani” w Chorzowie

Foto: KU ASZ UŚ

↑ Akademickie Mistrzostwa Polski w szachach, 11–13 stycznia 2013 roku

Foto: Fotokana Brodnicka

↑ II Akademickie Mistrzostwa Śląska w ergometrze wioślarskim odbyły się 23 marca 2013 roku na Uniwersytecie Śląskim

rza Gajewskiego (komplet punktów) oraz arcymistrzyni Katarzyny Tomy (również komplet punktów). Zespół UŚ zdobył tytuł wicemistrza dzięki zwycięstwu w trzech ostatnich meczach z drużynami Uniwersytetu Wrocławskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie i Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Aerobik sportowy

W katowickiej hali „Kolejarz” rozegrane zostały Akademickie Mistrzostwa Polski w aerobiku sportowym. W zawodach wzięło udział ponad 200 zawodników z 24 uczelni wyższych. Dyscyplina sportowa łączy elementy tańca, aerobiku, gimnastyki oraz akrobatyki. Efektem pracy zawodników i trenerów jest dwuminutowy układ prezentowany podczas zawodów. Wiele zmieniło

się od pierwszych zawodów zorganizowanych w 2009 roku. Wówczas Uniwersytet Śląski reprezentowała jedna uczestniczka. Popularność aerobiku sportowego jednak wzrosła i w roku 2012/2013 wystartowało już osiem zawodniczek, studentek UŚ. Natalia Mordarska (Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii) zajęła VIII miejsce w klasyfikacji generalnej oraz I miejsce w klasyfikacji uniwersytetów w kategorii solistek. Na podium stanęła także Karolina Zasada (Wydział Filologiczny), zajmując III miejsce w kategorii uniwersytetów. Zawodniczki wystąpiły również w konkursie zespołowym. Uniwersytet Śląski reprezentowały dwie trójki w składzie: Marcelina Dziwak, Natalia Gajer i Kamila Gołębiowska oraz Magdalena Machnik, Monika Staś i Ewelina Tomczak. W kategorii drużynowej

trójek M. Machnik, M. Staś i E. Tomczak wywalczyły III miejsce w klasyfikacji uniwersytetów. Trenerem sekcji jest Katarzyna Ostrowska, wykładowca Studium Wychowania Fizycznego i Sportu Uniwersytetu Śląskiego.

Ergometr wioślarski

W marcu 2013 roku odbyła się II edycja Akademickich Mistrzostw Śląska, podczas których po raz kolejny na najwyższych stopniach podium znalazły się zawodniczki i zawodnicy reprezentujący Uniwersytet Śląski. I miejsce w indywidualnej klasyfikacji kobiet w wadze lekkiej zajęła Monika Purgat (Wydział Pedagogiki i Psychologii). W wadze normalnej na najwyższym miejscu podium stanęła studentka Wydziału Nauk Społecznych Katarzyna Kowalik. W zawodach mężczyzn I miejsce w wadze ciężkiej wywalczył Grzegorz Szklarz, student Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii. W klasyfikacji drużynowej, zarówno w grupie kobiet, jak i mężczyzn, wygrali reprezentanci Uniwersytetu Śląskiego.

14 kwietnia 2013 roku w Warszawie odbyły się Akademickie Mistrzostwa Polski w Ergometrze Wioślarskim. W kategorii wagi lekkiej w zawodach kobiet najlepsze miejsce zajęła Karolina Mrowca (Wydział Prawa i Administracji) – VI pozycja w klasyfikacji generalnej oraz II w klasyfikacji uniwersytetów. Drużynowo kobiety zajęły VIII miejsce w klasyfikacji generalnej i IV miejsce w klasyfikacji uniwersytetów. Drużyna mężczyzn zajęła natomiast odpowiednio XXII i VII miejsce. W zawodach startowali reprezentanci 41 uczelni. ■

Opracowała Małgorzata Kłoskiewicz

Foto: Jansław Jednaczek

↑ Zawodniczki drużyny Uniwersytetu Śląskiego w aerobiku sportowym

Nagrody i wyróżnienia

Międzynarodowy Konkurs Arbitrażowy

W Międzynarodowym Konkursie Arbitrażowym, zorganizowanym przez Sąd Arbitrażowy przy Krajowej Izbie Gospodarczej (KIG) w Warszawie i Instytut Europejskich Studiów Prawniczych w Osnabrück, studenci z Uniwersytetu Śląskiego zajęli drugie miejsce. Do drugiego etapu konkursu zakwalifikowało się osiem drużyn z siedmiu krajów: Węgier, USA, Rosji, Niemiec, Kosowa, Królestwa Niderlandów oraz Polski. Podczas finału, który odbył się 9 listopada 2012 roku, jury wyróżniło również najlepszych mówców symulowanych rozpraw sądowych, wśród których znalazła się studentka UŚ Maria Łabno.

Foto: Mateusz Winiątek

↑ Maria Łabno

Diamantowy Grant

Studenci Uniwersytetu Śląskiego zostali wyróżnieni w drugiej edycji konkursu „Diamantowy Grant”. 15 maja 2013 roku w Warszawie minister nauki i szkolnictwa wyższego prof. dr hab. Barbara Kudrycka wręczyła studentom nagrody. Wśród wyróżnionych znaleźli się Jakub Spiechowicz za projekt „Klasyczne i kwantowe metody kontroli transportu w nanoskali” oraz Brygida Dzidek za projekt „Opracowanie konstrukcji mikro generatora plazmowego z włókien piezoelektrycznych dedykowanego do aplikacji biomedycznych”.

Foto: Tomasz Okrasa

↑ Jakub Spiechowicz

Najlepsza praca doktorska

Dr Maciej Zubko z Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach UŚ otrzymał I nagrodę w ogłoszonym przez JM Rektora Uniwersytetu Technicznego w Ostrawie konkursie na najlepszą pracę doktorską obronioną w 2012 roku w uczelniach zrzeszonych w konsorcjum PROGRES 3. Na konkurs były zgłaszane prace z 4 obszarów: ekonomii i finansów; surowców, energetyki, zdrowia i ochrony środowiska; technologii informatycznych; konkurencyjności przemysłu maszynowego, badań materiałowych. Praca doktorska dr. Macieja Zubko pt. „Mo-

Foto: Grzegorz Liban

↑ Dr Maciej Zubko

delowanie uporządkowania krótkozasięgowego na podstawie rozpraszania dyfuzyjnego w kryształach kompleksowych z przejściem spinowym (SCO) oraz w kryształach z falą gęstości ładunku (CDW)”, z obszaru konkurencyjność przemysłu maszynowego, badania materiałowe, zajęła I miejsce we wszystkich kategoriach. Nagrodzona praca została przygotowana pod kierunkiem dr. hab. prof. UŚ Joachima Kusza z Zakładu Fizyki Kryształów Instytutu Fizyki UŚ. Uroczystość wręczenia nagród odbyła się 28 marca 2013 roku w Ostrawie.

Wyróżnienia dla prof. Dariusza Rotta

20 września 2012 roku w siedzibie Polskiej Organizacji Turystycznej odbyło się posiedzenie kapituły Programu Ambasadorów Kongresów Polskich. W wyniku głosowania wyłoniono trzynaście osób, reprezentujących świat nauki, gospodarki i sportu, które dołączyły do grona Ambasadorów Kongresów Polskich. Wśród nich znalazł się prof. dr hab. Dariusz Rott z Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Śląskiego. Uroczysta gala Ambasadorów Kongresów Polskich, podczas której zostały wręczone dyplomy uznania, odbyła się 15 listopada 2012 roku. Ambasadorowie Kongresów Polskich to osoby, które w swych międzynarodowych środowiskach rozpowszechniają wiedzę o atutach Polski i przyczyniają się w ten sposób do wyboru naszego kraju na miejsce następnego międzynarodowego wydarzenia.

Prof. Dariusz Rott został laureatem XXIII edycji Konkursu o Nagrodę i Medal im. Zygmunta Glogera. Konkurs jest organizowany przez Społeczne Stowarzyszenie Prasoznawcze „Stopka” w Łomży, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Narodowe Centrum Kultury, Marszałka Województwa Podlaskiego i Prezydenta Łomży. Nagroda jest przyznawana za wybitne osiągnięcia w badaniach nad współczesną i dawną kulturą polską oraz dziedzictwem kulturowym. Prof. Rott zdobył nagrodę I stopnia za wybitne osiągnięcia badawcze w zakresie dziejów piśmiennictwa staropolskiego na Śląsku w XVI i XVII wieku. Kapituła Nagrody i Medalu przewodniczył w tym roku prof. dr hab. Henryk Samsonowicz. Uroczyste wręczenie nagrody i medalu odbyło się 19 października 2012 roku na zamku w Tykocinie.

Zagłębiowska Nagroda „Humanitas”

Foto: Agnieszka Sikora

↑ Prof. dr hab. Zbigniew Białas

Laureatem nagrody honorowej VIII edycji konkursu Zagłębiowskiej Nagrody „Humanitas” został prof. dr hab. Zbigniew Białas z Wydziału Filologicznego, autor książki pt. *Korzenie*, która zdobyła już wiele nagród i wyróżnień, w tym Śląski Wawrzyn Literacki w 2011 roku. Zagłębiowska Nagroda „Humanitas” jest wyróżnieniem regionalnym dla osób i instytucji, które swoją działalnością przyczyniają się do promowania Zagłębia, umacniania lokalnej tożsamości, tworzenia fundamentów społeczeństwa obywatelskiego. Gala wręczenia nagród, zorganizowana przez Wyższą Szkołę „Humanitas”, odbyła się 28 czerwca 2013 roku w Sosnowcu.

Śląska Nagroda im. Juliusza Ligonía

Prof. zw. dr hab. Katarzyna Olbrycht z Zakładu Edukacji Kulturalnej Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Ślą-

Foto: Agnieszka Sikora

↑ Prof. zw. dr hab. Katarzyna Olbrycht

skiego została laureatką Śląskiej Nagrody im. Juliusza Ligonía w uznaniu za konsekwentne rozwijanie pedagogiki o inspiracji personalistycznej i chrześcijańskiej. Nagroda przyznawana jest przez Oddział Okręgowy Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana” w Katowicach od 1963 roku i honoruje ludzi, zespoły, stowarzyszenia, a także organizacje społeczne, które z katolickich inspiracji światopoglądowych urzeczywistniają i promują ideały twórczej pracy dla dobra ojczyzny i przyczyniają się do rozwoju życia kulturalnego, społecznego, artystycznego i naukowego Śląska, tworzą jego historię i współkształtują przyszłość. To jedno z najstarszych i najbardziej prestiżowych wyróżnień na Górnym Śląsku.

Nagroda im. Andrzeja Siemka

9 lipca 2013 roku miesięcznik „Literatura na Świecie” nagrodził najlepsze przekłady książkowe, które ukazały się w 2012 roku. Nagroda im. Andrzeja Siemka przyznana została prof. zw. dr hab. Tadeuszowi Sławkowi z Katedry Literatury Porównawczej UŚ (rektorowi Uniwersytetu Śląskiego w latach 1996–2002). *NICowanie świata. Zdania z Szekspira* autorstwa Tadeusza Sławka to kompendium wiedzy o autorze *Makbeta*, a także esej o humanistyce i jej współczesnych wyzwaniach. Autor zmierzył się z tradycją szekspirowską, odniósł się także do współczesnych koncepcji, m.in. Giorgia Agambena, Milana Kundery czy śląskiego eseisty Zbigniewa Kadłubka.

Foto: Agnieszka Sikora

↑ Prof. zw. dr hab. Tadeusz Sławek

Nagroda Lux ex Silesia

Ks. prof. zw. dr hab. Wincenty Myszor, wybitny patrolog i znawca tekstów gnostycznych, organizator, a następnie wieloletni dziekan Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, został laureatem tegorocznej nagrody *Lux ex Silesia*. To zaszczytne wyróżnienie otrzymują

Foto: Grzegorz Strzelczyk

↑ Ks. prof. zw. dr hab. Wincenty Myszor

osoby, które w swej działalności naukowej lub artystycznej ukazują wartości moralne i wnoszą trwałe wkład w kulturę Górnego Śląska. Ks. prof. Myszorowi przyznano nagrodę za ogromne zasługi naukowe i dydaktyczne oraz najwyższe kompetencje badawcze i teologiczne. Doceniono także wybitną specjalizację w trudnym i elitarnym obszarze wiedzy oraz wartości intelektualne i etyczne duchownego. *Lux ex Silesia* to doroczna nagroda ustanowiona w 1994 roku przez ówczesnego metropolitę katowickiego arcybiskupa Damiana Zimonia. Nazwisko tegorocznego laureata zostało ogłoszone tradycyjnie 17 sierpnia podczas uroczystości św. Jacka, głównego patrona metropolii katowickiej.

Nagroda im. ks. Augustina Weltzla „Górnośląski Tacyt”

6 czerwca 2013 roku w Galerii Szyb Wilson w Katowicach odbyła się uroczystość wręczenia Nagrody im. ks. Augustina Weltzla „Górnośląski Tacyt”. Wśród tegorocznych laureatów znalazła się dr hab. Irma Kozina z Zakładu Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego, która została nagrodzona za książkę *Ikony dizajnu w województwie śląskim*. „Górnośląski Tacyt” to nagroda ustanowiona w 2007 roku w celu uhonorowania wysiłków badaczy i popularyzatorów historii Górnego Śląska. Jej patronem jest pionier górnośląskiej historiografii ks. Augustin Weltzel (1817–1897). ■

Opracowała
Maria Sztuka

Uczymy przez całe życie

Uniwersytet Śląski Dzieci

Istotą, utworzonego w 2009 roku, Uniwersytetu Śląskiego Dzieci jest rozwijanie i wzbogacanie dotychczasowych zainteresowań, wiedzy i umiejętności najmłodszych, inspirowanie ich do odkrywania nowych obszarów fascynacji oraz pokazywanie, że nauka może być niezwykle przygodą. Mali studenci pracują w czterech grupach wiekowych: Poszukiwaczy (5–6 lat), Odkrywców (7–9 lat), Młodych Naukowców (10–12 lat) i Ekspertów (13–15 lat). Otrzymują indeksy, zbierają zaliczenia, uzyskują promocję na kolejny semestr lub rok studiów, a po ukończeniu nauki nagradzani są dyplomami.

W ramach Uniwersytetu Śląskiego Dzieci działa od 2011 roku Studencki Chór Dziecięcy UŚD. Zespół, który tworzy obecnie 32 dzieci w wieku 5–13 lat, pracuje pod kierownictwem mgr Agnieszki Zawieruchy. Repertuar jest różnorodny i obejmuje polskie i zagraniczne piosenki dziecięce, piosenki ludowe, kolędy i pastorałki. Dzieci śpiewają na trzy głosy, z towarzyszeniem instrumentów, na których same grają, co sprawia im dodatkową przyjemność. Chórzyści biorą udział w oficjalnych uroczystościach uczelnianych, wykonując takie pieśni, jak: *Hymn Polski*, *Gaude Mater Polonia* i *Gaudeamus Igitur*. Ważnym wydarzeniem był udział Chóru w koncercie kolęd na scenie Teatru Wielkiego w Łodzi w 2011 roku wraz z solistami, chórem i orkiestrą TWŁ. W 2013

roku Chór otrzymał nazwę Gioia, co po włosku oznacza 'radość'.

Uniwersytet Śląski Młodzieży

Uniwersytet Śląski Młodzieży to inicjatywa edukacyjna Uniwersytetu Śląskiego skierowana do młodzieży gimnazjalnej. Swoją działalność zainaugurował w 2012 roku. Jego celem jest zachęcenie młodych ludzi do rozwijania pasji i zainteresowań, nawiązywania nowych znajomości i poznania kadry naukowej uczelni. Pod okiem wykładowców Uniwersytetu Śląskiego uczniowie mogą zaznajomić się z różnymi dziedzinami nauki, co w przyszłości może im pomóc w wyborze dalszej drogi życiowej.

Uczniowie gimnazjów mogą podjąć studia na trzech wydziałach Uniwersytetu Śląskiego Młodzieży. Podczas zajęć na Wydziale Teorii i Doświadczeń słuchacze zdobywają wiedzę na temat źródeł energii oraz rozmawiają o wadach i zaletach energii atomowej, dowiadują się na przykład, czy możemy zbudować sztucznego człowieka, dlaczego pada deszcz i czym jest klimat, poznają mechanizmy rządzące procesem ewolucji oraz starają się zrozumieć mechanizm chorowania. Na Wydziale Komunikacji i Języka młodzi słuchacze mają okazję nauczyć się, jak dbać o swój głos oraz poznać bogactwo języka polskiego. Uczniowie zaznajamiają się także z podstawami skutecznej komu-

nikacji, odkrywają różne rodzaje komunikatów medialnych oraz ich charakter. Ponadto mogą się dowiedzieć, co zrobić, aby podczas rozmowy, wygłaszania referatu czy wypowiedzi na lekcji słuchano ich z uwagą i zainteresowaniem. Wydział Działań Publicznych i Aktywności Społecznych oferuje natomiast zajęcia z zakresu nauk społecznych, a także historii i filozofii. Gimnazjaliści poznają tajniki funkcjonowania mediów, a także dowiadują się, w jaki sposób politycy kształtują swój wizerunek oraz jaką pozycję na arenie międzynarodowej zajmuje Polska. Uczą się, jak zaprojektować dane działanie publiczne. Na każdym wydziale słuchacze mają do dyspozycji kilka pracowników o bardziej specjalistycznym profilu.

Licea i klasy uniwersyteckie

W 2012 roku Uniwersytet Śląski zainicjował unikatowy projekt edukacyjny, którego celem jest ścisła współpraca merytoryczna z dwoma katowickimi szkołami – III Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Mickiewicza i IV Liceum Ogólnokształcącym im. gen. Stanisława Maczka. Celem projektu jest zapewnienie uczniom wyższej jakości kształcenia i umożliwienie im pełniejszego rozwoju, pogłębienie ich wiedzy i zainteresowań. Wiąże się to z modyfikacją programów nauczania w obu szkołach, które przygotowują nauczyciele liceów oraz pracownicy naukowo-dydaktyczni Uniwersytetu Śląskiego. Wiele zajęć odbywa się na wybranych wydziałach uczelni. Udostępniają one uczniom swoje pracownie i laboratoria, zaś naukowcy sprawują opiekę merytoryczną nad poszczególnymi klasami. Uczniowie mają dostęp do księgozbiorów i elektronicznych baz danych Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (CINiBA) oraz Centrum Kształcenia na Odległość, a także do platformy e-learningowej MOODLE. Współpraca szkół z Uniwersytetem obejmuje nie tylko uczniów, ale też nauczycieli. Mogą oni doskonalić swój warsztat przedmiotowo-dydaktyczny między innymi poprzez korzystanie z indywidualnych konsultacji, udzielanych przez pracowników naukowo-dydaktycznych UŚ, a także uczestnictwo w specjalnych szkoleniach i warsztatach.

↑ Uroczystość inauguracji roku akademickiego 2012/2013 na Uniwersytecie Śląskim Dzieci

Dzięki współpracy Uniwersytetu Śląskiego z III Liceum Ogólnokształcącym im. Stefana Batorego w Chorzowie uczniowie tej szkoły mają możliwość uczestniczenia w zajęciach, warsztatach i wykładach prowadzonych przez pracowników naukowych UŚ, a także w pracach i badaniach uczelnianych kół naukowych. W Liceum została utworzona Klasa Uniwersytetu Śląskiego o profilu prawniczym, w której zajęcia, warsztaty i ćwiczenia prowadzą wykładowcy Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. Dla licealistów jest to znakomita okazja do wcześniejszego poznania uczelni i przygotowania się do studiów.

Uniwersytet Śląski podejmuje również współpracę z innymi szkołami ponadgimnazjalnymi. Ich uczniowie odwiedzają wydziały UŚ, by posłuchać wykładów o charakterze popularnonaukowym bądź uczestniczyć w laboratoriach. Szkoły te goszczą również nauczycieli akademickich. Do tych placówek należą między innymi I Liceum Ogólnokształcące im. Leona Kruczkowskiego w Tychach oraz I Społeczne Liceum Ogólnokształcące im. Stanisława Konarskiego STO w Katowicach. Uczniowie tych szkół uczestniczą w konkursach organizowanych na Uniwersytecie Śląskim, takich jak: Konkurs Wiedzy Technicznej na Wydziale Informatyki i Nauki o Materiałach czy turniej negocjacyjny „Małe Diploma” na Wydziale Nauk Społecznych.

Uniwersytet Śląski Maturzystów

Najnowsza, bo uruchomiona na początku 2013 roku, forma kształcenia ustawicznego na Uniwersytecie Śląskim jest adresowana do uczniów szkół ponadgimnazjalnych, w szczególności zaś do maturzystów. Misją Uniwersytetu Śląskiego Maturzystów jest zaoferowanie młodym ludziom z województwa śląskiego usług edukacyjnych, które będzie charakteryzował wysoki poziom merytoryczny, a także efektywny, nieschematyczny i ciekawy sposób nauczania. Główna metoda, która będzie stosowana na zajęciach z maturzystami, to *blended learning*, czyli „miksowanie” konwencji. Z jednej strony uczniowie będą się spotykać z wykładowcą trenerem, z drugiej – będą pracować, wykorzystując nowoczesne technologie. Preferowanym sposobem notowania będą tzw. mapy myśli, czyli notatki nielinijne. UŚM stawia również na multimedia, prace projektowe i techniki ułatwiające zapamiętywanie.

Uniwersytet Śląski Maturzystów ofe-

 Zajęcia w ramach Uniwersytetu Śląskiego Maturzystów

ruje przede wszystkim warsztaty maturalne, które całościowo przygotowują do egzaminu na poziomie podstawowym i rozszerzonym z dziesięciu przedmiotów. Przedmioty podzielone są na różne moduły tematyczne (jeden moduł to 10 godzin), tak by maturzysta mógł wybrać to, co go interesuje, lub to, z czym ma największy problem. Zajęcia prowadzone są w różnych blokach czasowych. Słuchacz może wybrać opcję intensywną – weekendową (2 spotkania po 5 godzin) lub rozłożyć zajęcia w czasie (5 spotkań w dni powszednie po 2 godziny). Dodatkową inicjatywą UŚM jest projekt „Nocne Powtórki Maturalne”, który po raz pierwszy został zrealizowany w kwietniu 2013 roku. Podczas spotkania maturzyści, oprócz zdobywania wiedzy przedmiotowej, mieli również okazję porozmawiać z psychologiem lub doradcą zawodowym oraz zapoznać się z ofertą edukacyjną Uniwersytetu Śląskiego. Zajęcia prowadzone były w uniwersyteckich budynkach w Chorzowie, Katowicach i Sosnowcu.

Uniwersytet Trzeciego Wieku

Idea uniwersytetów trzeciego wieku powstała we Francji. W roku 1973 Pierre Velas założył przy Uniwersytecie w Tuluzie placówkę dydaktyczną, gromadząc osoby starsze, które były zainteresowane pogłębianiem swojej wiedzy. Uniwersytet Trzeciego Wieku działający przy Uniwersytecie Śląskim w Katowicach w 2013 roku świętował swoje trzydziestolecie. Oferta UTW adresowana jest do osób,

które po przejściu na emeryturę, pragną dalej się rozwijać. Celem UTW jest włączenie starszych ludzi do systemu kształcenia ustawicznego, aktywizacja intelektualna, psychiczna i fizyczna słuchaczy, opracowanie metod edukacji i wdrażania profilaktyki gerontologicznej oraz prowadzenie obserwacji i badań naukowych nad zbiorowością ludzi starych. Efektywne uczenie się osób starszych wymaga stosowania innych metod, niż te, które są wykorzystywane w trakcie pracy z ludźmi młodymi. Dlatego w trakcie zajęć dydaktycznych z seniorami pracownicy nauki nie tylko sięgają po metody tradycyjne, ale także wykorzystują i sprawdzają skuteczność opracowanych przez siebie nowych metod nauczania. Ponadto Uniwersytet Trzeciego Wieku pomaga starszym osobom zaadaptować się do nowych dla nich warunków: emerytury, ograniczeń finansowych, kurczącego się środowiska znajomych i przyjaciół, częstszych kłopotów zdrowotnych. Bogata oferta UTW Uniwersytetu Śląskiego obejmuje zarówno zróżnicowane tematycznie wykłady oraz lektoraty, jak i zajęcia o charakterze ruchowym. Słuchacze uczestniczą również w imprezach kulturalnych oraz wycieczkach krajoznawczych. Istotną częścią studiów w ramach tej jednostki jest zaangażowanie samych słuchaczy w jej funkcjonowanie, m.in. poprzez organizację konferencji czy realizację grantów badawczych. ■

Opracował Tomasz Okraska

Dzielimy się sobą

Międzynarodowy Studencki Festiwal Folklorystyczny

To jedyne tego typu spotkanie zespołów tanecznych z całego świata, organizowane przez środowisko akademickie. Od początku istnienia imprezy, tj. od 1979 roku, gospodarzem festiwalu jest Studencki Zespół Pieśni i Tańca „Katowice” Uniwersytetu Śląskiego. Raz do roku miasta województwa śląskiego stają się sceną, na której można zobaczyć tradycyjne zespoły ludowe z wielu krajów całego świata. Prezentowane stroje, muzyka, pieśni i tańce nawiązują do wzorów folkloru autentycznego. Barwny korowód i liczne koncerty przyciągają uwagę mieszkańców regionu. Mogą oni podziwiać występy młodych ludzi, których główną pasją i sposobem na życie jest folklor. W 2013 roku Międzynarodowy Studencki Festiwal Folklorystyczny odbywał się od 31 sierpnia do 8 września. W sześciu miastach województwa śląskiego z atrakcyjnym programem artystycznym wystąpiły zespoły z Indonezji, Rosji, Niemiec, Portugalii, Czech, Indii, Beninu i oczywiście Polski. Była to już 26. edycja tej imprezy.

Święto Drzewa

W 2012 roku Klub Gaja, Instytucja Katowice – Miasto Ogrodów oraz Uniwersytet Śląski zainicjowali 10. edycję Święta Drzewa na Śląsku. Wydarzenie rozpoczęła prezentacja dobrych praktyk, przygotowana przez Jacka Bożka z Klubu Gaja. Przed budynkiem

Foto: Agnieszka Sikora

Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej w Katowicach młodzież posadziła drzewo – klon polny. Nie zabrakło również wykładów z zakresu edukacji ekologicznej. Szczególną uwagę poświęcono martwym drzewom. Pochwałę martwego drewna głosił dr hab. prof. UŚ Piotr Skubała z Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska. W pobliżu budynków CINIiBA i Wydziału Nauk Społecznych została złożona martwa kłoda, która pozostanie tam przez dziesiątki lat, aż dokona się jej całkowita dekompozycja. W akcji wzięło udział ponad 200 uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych z Katowic oraz innych miast regionu, a także liczne grono gości, studentów i pracowników uniwersytetu.

Światowy Dzień Wody

W ramach obchodów Światowego Dnia Wody w Katowicach, oprócz wykładów, wystaw, happeningów oraz gry miejskiej, zorganizowana została konferencja prasowa, podczas której zaprezentowano między innymi akcję „Usiołek wraca do domu”. Jej celem było zebranie funduszy umożliwiających wybudowanie studni wody pitnej na terenie Somalii lub Sudanu Południowego. Młodzież mogła nie tylko usłyszeć, lecz również „zobaczyć”, jak rzadkim dobrem jest czysta pitna woda, do której nie ma dostępu ponad 1,2 miliarda ludzi na świecie. Z jej niedoborem borykają się również mieszkańcy południowej Polski. Podczas akcji, aby zwrócić uwagę na problem dotyczący wielu społeczności lokalnych, utworzona została symboliczna kolejka po wodę. „Bohaterką” wydarzenia była również Rawa. Członkowie Klubu Gaja wraz z uczestnikami happeningu badali pobrane z niej próbki, aby uświadomić kolejny problem, jakim jest zanieczyszczenie rzek.

Foto: Agnieszka Sikora

Mecz charytatywny „Senat kontra Senat”

Mecze charytatywne pomiędzy Senatem RP a senatami uczelni wyższych rozgrywane są na Śląsku już od pięciu lat. Po raz pierwszy mecz odbył się w 2008 roku, a zebrane środki finansowe przekazano na pomoc dzieciom po ciężkich urazach mózgu oraz na budowę pierwszej w Polsce kliniki przy Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie. Inicjatorką tego przedsięwzięcia była śp. Krystyna Bochenek, senator RP. Uniwersytet Śląski jest jednym z głównych organizatorów tego niecodziennego sportowego wydarzenia, a rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś pełni rolę kapitana drużyny senatów uczelni wyższych. Tegoroczny mecz zakończył się wynikiem

5:1 dla Senatu RP. Honorową bramkę dla drużyny naukowców strzelił prof. dr hab. inż. Marian Dolipski. Mecz został rozegrany na Stadionie Miejskim w Chorzowie. Na trybunach swoje drużyny wspierali studenci i pracownicy Uniwersytetu Śląskiego, a także mieszkańcy regionu. Spotkanie komentował Andrzej Zygorowicz, dziennikarz sportowy. Smak porażki drużyny naukowców osłodził jednak szczytny cel spotkania. Tym razem zebrane pieniądze zasilają Śląski Fundusz Stypendialny im. Adama Graczyńskiego. Zostaną one przeznaczone na stypendia dla najbardziej potrzebującej śląskiej młodzieży, by stworzyć jej szansę na naukę i rozwijanie swoich zdolności.

Foto: Agnieszka Szymala

Dni Ziemi w Sosnowcu

W organizację pierwszych obchodów Dni Ziemi pracownicy Wydziału Nauk o Ziemi UŚ zaangażowali się w 1992 roku. Pracowali wówczas pod kierunkiem dr hab. prof. UŚ Marii Pulinowej. Pomysł zrodził się z chęci podzielenia się wiedzą, z której mogliby korzystać uczniowie wszystkich etapów kształcenia. Co roku akcje i konkursy, odbywające się w ramach Dni Ziemi, cieszą się dużym zainteresowaniem dzieci i młodzieży. W tegorocznych obchodach Dni Ziemi jedną z atrakcji przeznaczonych dla najmłodszych był Miting Ekologiczny „W krainie dinozaurów”. Dzięki niemu uczniowie szkół podstawowych mogli obejrzeć kolekcję 263 dinozaurów, należącą do jednego z maluchów, Gabryśia Jasickiego. Uczestnicy podziwiali również modele dinozaurów, prezentowane na co dzień na WNoZ. Młodzież z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Sosnowcu przygotowała natomiast akcję „Listy dla Ziemi”. Głównym jej punktem było pisanie tematycznych listów do dorosłych z prośbą o szacunek dla naszej planety. Uczniowie poruszali tematykę gospodarki odpadowej i recyklingu. Aby dać wyraz swemu zaangażowaniu, dzieci z materiałów odpadowych wykonały „Ekostworki”, symbole udziału w akcji.

Foto: Agnieszka Słonek

Internetowa Poradnia Językowa

Jaka jest etymologia słowa *człowiek*? Dlaczego niektórzy ludzie mówią *doktor*? Jaka jest różnica między *dyrektorem Marketingu* a *dyrektorem ds. marketingu*? To tylko kilka pytań zadanych przez internautów językoznawcom współpracującym z Internetową Poradnią Językową Uniwersytetu Śląskiego. Każdy, kto ma wątpliwości związane z użyciem słowa, jego znaczeniem czy etymologią, może zadać pytanie, korzystając z formularza zamieszczonego na stronie internetowej www.poradniajezykowa.us.edu.pl. Wiele ciekawych informacji znajdują tam również osoby zainteresowane frazeologią polską, znaczeniem wyrazów, etymologią imion, nazwisk i nazw miejscowych, a także historią naszego języka. Na stronie poradni dostępne są też zasady pisowni i interpunkcji polskiej. Pomocą służą pracownicy Instytutu Języka Polskiego UŚ, wyróżniający się studenci polonistyki oraz członkowie Koła Kultury Języka Polskiego UŚ. Poradnię kieruje dr Katarzyna Wyrwas.

Studencki Festiwal Nauki

Jest to największe przedsięwzięcie organizowane na terenie województwa śląskiego, wspierające uczniów szkół ponadgimnazjalnych w podjęciu decyzji dotyczących wyboru kierunku dalszego kształcenia oraz promujące naukę i kulturę studencką. To także niepowtarzalna okazja do odwiedzenia miejsc, które na co dzień są niedostępne dla osób niezwiązanych ze środowiskiem akademickim. W ramach festiwalu studenci i doktoranci przygotowują rokrocznie wiele atrakcji i imprez towarzyszących, spotkań z naukowcami, pokazów eksperymentów oraz prezentacji swoich naukowych pasji. Zachęcają również do studiowania na swoich wydziałach. Od początku istnienia tej imprezy największym zainteresowaniem cieszy się Jarmark Wiedzy, odbywający się przed rektorem UŚ przy ul. Bankowej.

W organizację Jarmarku Wiedzy włączają się przede wszystkim członkowie kół naukowych działających na poszczególnych wydziałach. Pokazy tańca z ogniem, stoisko gastronomiczne oferujące smażoną na maśle szarańczę wędrowną, rozpoznawanie skał czy możliwość spotkania mieszkańców prehistorycznej jaskini – to tylko niektóre z przygotowanych atrakcji. Członkowie Koła Oświeconych prezentowali na plakatach stroje z epoki i dzielili się swoją wiedzą na temat gier popularnych w XVIII wieku. Swoimi „wybuchowymi” eksperymentami uwagę uczestników przyciągali członkowie Koła Naukowego Chemików i Fizyków. Doświadczenia z ciekłym azotem, samozapłon gliceryny czy też wulkan powstający po zapaleniu dwuchromianu amonu – wszystko po to, by w ciągu jednego dnia przekonać przechodnia, jak fascynująca może być nauka. W debacie „Co nam daje Uniwersytet, czyli o znaczeniu wykształcenia humanistycznego” wystąpili: rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś, prof. Jerzy Stuhr oraz prof. zw. dr hab. Tadeusz Sławek. Nie zabrakło również otwartych wykładów prowadzonych na ul. Mariackiej oraz w budynku Dworca PKP w Katowicach. ■

Opracowała Małgorzata Kłoskiewicz

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

MGR+

Coś więcej.

STUDIA PODYPLOMOWE 2013/2014

+ Blisko 70 kierunków studiów podyplomowych z obszarów nauk humanistycznych, ścisłych, przyrodniczych, technicznych, społecznych i z obszaru sztuki

+ www.podyplomowe.us.edu.pl

